

ET Borsası'nın basın tanıtımı yapıldı

ANKARA TİCARET BORSASI YAYIN ORGANI

SAYI:104

Borsavizyon

K-Q
TSE-ISO-EN
9000

TOBB

ATB'den

GAP Bölgesi'ne ziyaret

Ankaralılar artık daha sağlıklı et yiyor

Yönetmeliklere uygun **ATB ET KOMBİNASI**

- ◆ Hijyenik ortamda kesim
- ◆ Kesim öncesi ve sonrası veteriner denetimi
- ◆ Sağlıklı depolama ve sevkiyat

**AB standartlarında
tek vardiyada 300 büyükbaş, 2500 küçükbaş
kesim kapasiteli 8 adet soğuk hava deposu**

**Yenikent Çoğullu Köyü / ANKARA
Tel: 0 312 277 11 44 - 277 11 52 - 277 11 60**

BORSAVİZYON

Sayı : 104

Sahibi

Ankara Ticaret Borsası
Adına Yönetim Kurulu Başkanı
Faik YAVUZ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Eyüp Şenol ÖMEROĞLU
Genel Sekreter

Yayın Kurulu

Faik YAVUZ
Mustafa BAKİLER
Celal DEMİNER

Yönetim Yeri :

Borsavizyon Dergisi'nde yer alan yazılar aksi belirtilmedikçe Ankara Ticaret Borsası'nın resmi görüşünü yansıtmaz, imzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

Dergiden kaynak belirtilerek alıntı yapılabilir.

Yayınlanan yazılara telif ücreti ödenir.

Dizgi - Baskı

Aydoğdu Ofset Matbaacılık Ambalaj
Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
İvedik Organize Sanayi Ağaç İşleri
Sanayi Sitesi 21. Cad. 598. Sok.
No: 20 Yenimahalle/ANKARA
Tel : 0 312 395 81 44 (pbx)
Fax : 395 81 45
Web: www.aydogduofset.com
E-mail: aydogdu@aydogduofset.com

Yaygın Süreli Yayın

Baskı Tarihi: 14.07.2014

Editörden

Bu sayımızda!

Dergimizin yeni bir sayısıyla karşınızdayız. Dergimizin yayına hazırlandığı süre içinde ülkemiz iç ve dış sorunlarla yoğun günler geçirdi. İç politikada, yerel seçimlerin hemen sonrasında şimdi de Cumhurbaşkanı seçimine kilitlenmiş durumdayız. Soma'da yaşadığımız maden faciası ise yüreklerimizi yaktı. 301 madencimizi kaybettiğimiz facianın yararları sarılmaya çalışılıyor.

Yine bu süre içinde dış politikada yoğun günler geçirdik ve bu süreç her geçen gün daha da ağırlaşarak devam ediyor.

Bu genel tablodan sonra, Borsavizyon Dergisi'nin ve Ankara Ticaret Borsası'nın geçtiğimiz süre içinde yaptıklarını değerlendirelim.

ATB Yönetim Kurulu ve Meclis Üyelerinden oluşan kalabalık bir heyet GAP Bölgesini kapsayan bir inceleme ve işbirliği gezisine çıktı. Meclis Başkanımız Erol Gemalmaz ve Yönetim Kurulu Başkanımız Faik Yavuz'un başkanlıklarında gerçekleşen gezi kapsamında Gaziantep, Şanlıurfa, Mardin ve Diyarbakır illerimizdeki oda ve borsalarımız ziyaret edildi.

Öncelikle hemen belirtmekte yarar var. GAP Bölgemizdeki illerimizin göstermiş olduğu ekonomik ve sosyal gelişme, gerçekten fark edilir boyutlara ulaşmış durumda. Özellikle Şanlıurfa ve Diyarbakır illerimiz bölgede yıldız gibi parlayan iller arasında ilk sıraları alıyor. Gaziantep ise zaten ekonomik gelişmesini tamamlamış ve ülkemizin lider illeri arasında. Yine Mardin ve ilçeleri turizm potansiyeli ile geleceğe büyük bir umutla bakıyor.

Yine bu faaliyet dönemimizde, Borsamıza yoğun ziyaretçi akını devam etti. Özellikle borsalarımız tarafında gerçekleştirilen ziyaretlerde, en çok merak edilen tesislerimizin başında Et Borsamız ile Ahıboz'daki hububat tesislerimiz geliyor. Son yıllarda Ankara Ticaret Borsası tarafından Türkiye Ekonomisine kazandırılan bu iki büyük eser, ziyaretçilerden tam not alıyor.

Değerli Okuyucularımız,

Dergimizin bu sayısındaki Rapor konusunu ise Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Hayvan Sağlığı Ekonomisi ve İşletmeciliği Anabilim Dalı Öğretim Üyelerinden Prof. Dr. Engin Sakarya ile Araştırma Görevlileri Mustafa Bahadır Çevrimli ve Mehmet Saltuk Arıkan'ın hazırladığı "Kasapluk Hayvanlarda Karkas Sınıflandırma ve Derecelendirmenin Önemi ve Gelişimi" başlıklı rapora ayırdık. Türkiye'nin AB'ye tam üyelik sürecinde çok önemli bir konuyu ele alması bakımında raporumuzu ilgiyle okuyacağınızı ve değerlendireceğinizi düşünüyoruz.

Saygılarımızla.

İÇİNDEKİLER

KAPAK

5

ATB'den GAP Bölgesi'ne ziyaret

Yavuz: Güneydoğu bölgemizdeki gelişmeleri yerinde gördük

10

GAP Gezisinden Notlar...

Binlerce yıllık medeniyetlerin buluşma noktası

14

Lisanslı Depoculuk Uygulama Sistemleri ve Finansman Erişim Toplantısı ATB'de yapıldı

16

Başkan Şahin Kaya açıkladı:

Depoları Temmuz sonuna kadar teslim etmeyi hedefliyoruz!

RAPOR

33

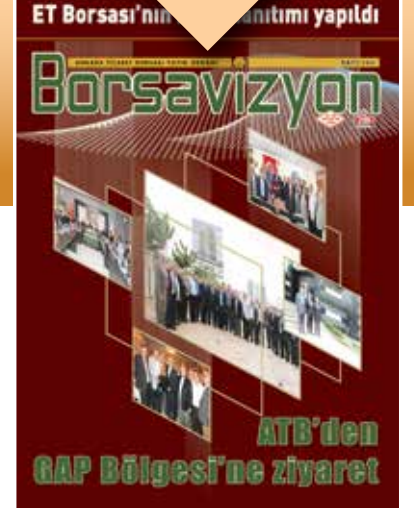
Kasaplık Hayvanlarda Karkas Sınırlandırma ve Derecelendirmenin Önemi ve Gelişimi

ÜLKE

43

Norveç

haberler

- TOBB 70. Genel Kurulu Ankara'da yapıldı / 19
- ATB'den Hijyen Eğitimi / 21
- ATB Et Borsası Basın Tanıtım Toplantısı yapıldı / 22
- ATB'ye yoğun ziyaretçi trafiği devam ediyor / 24
- Türkiye'de perakende sektörü ve geleceği / 26
- TOBB Akreditasyon Kurulu ATB'de / 28
- Elektronik Ürün Senedi İşlemleri ve Alım Satım Platformu Toplantısı / 28
- Teşvikler sayesinde küçükbaş ve büyükbaş hayvan sayısı arttı / 29
- Kırmızı et ve süt üretiminde artış / 29
- Tarım arazilerinin miras yoluyla bölünmesi sona erdi / 31
- Eker: Hedef dünya ile rekabet edebilir bir tarım / 32

Başkandan

Sınırlarımızın Ötesinde Yaşanan Dram!

Faik YAVUZ

Yönetim Kurulu Başkanı

Türkiye içinde bulunduğu coğrafya açısından ne yazık ki çok şanssız bir konumda. Komşularımızın yıllardır çektiği acılara bire bir şahit oluyoruz. Önce Irak'ın işgali ve Saddam Rejiminin devrilmesi, daha sonra Suriye ve yine Irak'ta yaşanan acılar, tam bir insanlık dramı.

Suriye'den geriye koca bir enkaz kaldı. Milyonlarca vatandaşı ülke dışına sığındı. Bunun bir milyondan fazlası ülkemizde. Ölü sayısı artık 250 bine dayanmış durumda. Kadın çocuk, genç, yaşlı yüz binlerce ölü. Tüm bu acılar sarılmalı derken bu kez de Irak patladı. İç savaş boyutunu aşan gelişmeler ne yazık ki, bir mezhep savaşına doğru gidiyor.

Tüm bunlar, bu insanlık dramı sınırlarımızın birkaç kilometre ötesinde oluyor. Oysa, Suriye ve Irak bundan birkaç yıl öncesine kadar Türkiye'nin en önemli ticaret partnerleri arasında yer alıyordu. Herşey çok iyi giderken birden tersine döndü.

Ankara Ticaret Borsası Meclis ve Yönetim Kurulu Üyelerinden oluşan bir heyetle geçtiğimiz günlerde savaşa sınır olan ve savaşın etkisini en ağır yaşayan illerimizi kapsayan bir inceleme ve işbirliği gezisine çıktık. Bölgedeki oda ve borsaları kapsayan gezimiz içinde Gaziantep, Şanlıurfa, Mardin ve Diyarbakır illerimiz ile ilçeleri bulunuyordu.

Burada Oda ve borsaların başkanlarıyla birebir görüşme yapma şans bulduk. Bu bölgede Irak ve Suriye ile ticaret yapan tüccarlarımızı, sanayicilerimizi dinleme şansını elde ettik. Ticaretlerinin önemli bir kısmını bu iki ülke ile yapan tüccar ve sanayicilerimiz gelinen noktadan şikayetçiydiler.

Ancak, şikayetleri bir başka konu üzerinde daha yoğunlaşıyordu. Ülkemize sığınmacı olarak gelen Suriyeliler, illerimizdeki sosyal gelişmeleri de derinden etkilemeye başladıklarına şahit olduk. Varlıklı olan sığınmacıların yanı sıra canını kurtarıp bölgeye kaçabilenlerin yaşantıları ve sefaletleri gerçek anlamda çok acıydı. Bölgede istihdam yapısının bozulduğunu, ev kiralının astronomik bir şekilde arttığını ve yeni yeni ticari ortaklıkların kurulmaya başlandığını öğrendik. Suriyeli sığınmacılar özellikle başta Gaziantep olmak üzere, Şanlıurfa ve Diyarbakır'da yerleşik yaşama geçmişler. Suriye'ye iç barış gelse bile bugün sığınmacı olan bu insanların önemli bir kısmının artık vatandaşımız olacağını peşinen söylemek bir kehanet olmayacaktır.

Irak'taki gelişmeler de bölgeyi etkilemeye başlamış. Üç bölünmüş bir Irak'tan ortaya nasıl bir tablo çıkacak merakla bekleniyor.

Bölge ekonomilerinin önemli ölçüde Irak ve Suriye'ye endekslemiş, tüccar ve sanayicilerimiz gelecek için kaygılanıyorlar. Türkiye'nin kurtuluşunu daha çok üretim ve ihracatta gören müteşebbislerimiz şimdi yoğun bir şekilde iç piyasaya yönelik üretimde bulunuyorlar.

Özet olarak şunu söyleyebiliriz. Türkiye'nin güneyinde çok önemli gelişmeler yaşanıyor. Bu gelişmeler sadece, bir iç savaştan ibaret değil. Bu bölgede, zengin petrol kaynaklarından, ekonomik ve sosyal hayata ait çok önemli değişimler yaşanıyor ve Türkiye, bu konuda çok hassas olmalı.

Bir sonraki sayımızda buluşana kadar sağlıklı ve güzel günler dilerim.

Yavuz: Güneydoğu bölgemizdeki

ATB'den GAP Bölgesi'ne ziyaret

gelişmeleri yerinde gördük !..

Ankara Ticaret Borsası'nın (ATB) Gaziantep, Şanlıurfa, Mardin ve Diyarbakır'ı kapsayan GAP Bölgesi inceleme gezisi sona erdi. ATB Meclis Başkanı Erol Gemalmaz ve ATB Yönetim Kurulu Başkanı Faik Yavuz'un başkanlığında gerçekleşen ziyarette, ekonomik ve sosyal gelişmeler değerlendirildi.

ATB Yönetim Kurulu Başkanı Faik Yavuz, gezi sonrası yaptığı değerlendirmede, "bu gezi ile Türkiye'nin, Güney Doğu Anadolu Bölgesinde gerçekleştirdiği gelişmeleri yerinde görme imkanı bulduk" dedi.

İlk Ziyaret Gaziantep Ticaret Borsası'na

Ankara Ticaret Borsası'nın (ATB) Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bu-

lunan Ticaret Borsaları ile diyalogları arttırmak amacıyla üyelerine yönelik düzenlediği iş ve kültür gezilerinin ilk durağı Gaziantep Ticaret Borsası oldu. ATB Başkanı Faik Yavuz ve ATB Meclis Başkanı Erol Gemalmaz başkanlığında Gaziantep'e gelen 35 kişilik ATB heyeti, GTB Başkanı Ahmet Tiryakioğlu, GTB Meclis Başkanı Selami Memiş ve Meclis Üyeleri tarafından karşılandı. Ankara'dan gelen borsa meclis üyeleri gerçekleştirdikleri kısa bir şehir turunun ardından GTB tarafından onurlarına verilen akşam yemeğine katıldılar.

Borsa binasına ziyaret

GTB Meclis Başkanı Selami Memiş ve GTB Meclis Üyeleri tarafından karşılanan ATB Başkanı Faik Yavuz ve beraberindeki heyet, burada GTB hizmet binasını gezerek borsada yapılan faaliyetler hakkında bilgiler aldılar. Gaziantep Ticaret Borsası'nda düzenlenen istişare toplantısında konuşan GTB Meclis Başkanı Selami Memiş, Gaziantep Ticaret Borsası'nın faaliyetleri hakkında açıklamalarda bulundu.

Gaziantep Ticaret Borsası'nın işlem hacmi bakımından Türkiye'nin en büyük 6'ncı borsası konumunda olduğunu ifade eden Memiş, en fazla işlem gören ürünlerinin ise Buğday, Pamuk, Antepfıstığı ve Ayçiçek yağından oluştuğunu söyledi.

Gaziantep'in sanayi alanında olduğu kadar tarımsal ürünlerin ihracatında da önemli bir noktada olduğuna dikkat çeken Memiş, "Türkiye un ihracatında dünya birincisi bir ülke durumunda. Bunda Gaziantep'in katkısı çok fazladır. Yine makarnada da İtalya ile dünya pazarlarında başa baş bir rekabet içerisindeyiz. Avrupa'daki kotalar olmasa onda da büyük bir mesafe kat etmiş olacağız. Şu an Irak'la çok önemli bir ihracat hacmi geliştirmiş durumdayız. Öte yandan kendi borsamızla ilgili olarak ta önemli projelerimizi hayata geçirmeye çalışıyoruz. İlk olarak et borsasını oluşturmak istiyoruz. Bu

konu ile ilgili Gaziantep Büyükşehir Belediyesiyle ortak komisyon kuruldu çalışmalar devam ediyor. Yine tarımsal ürünlerle ilgili olarak lisanlı depoculuğu şehrimize kazandırmak istiyoruz" dedi.

Gemalmaz'ın sözleri

Ankara ticaret Borsası Meclis Başkanı Erol Gemalmaz ziyarette yaptığı kısa değerlendirme konuşmasında "Gaziantep bir sanayi ve üretim kenti olarak özellikle her geçen gün çeşitlendirilen ürün çeşidiyle önemli bir yere sahiptir. Bu ülkemiz için bir kıvanç kaynağıdır. Bu açıdan Gaziantep'i şadamlarını kutluyorum. Sizleri de Ankara'da ağırlamaktan memnuniyet duyacağız" dedi.

Yavuz'un sözleri

Gaziantep Ticaret Borsasını ziyaret etmekten duydukları memnuniyeti dile getiren ATB Başkan Faik Yavuz ise, "Marka şehir Gaziantep, gerek sanayi hamlesiyle gerekse de tarımsal ürünleri işleyerek pazarda bir marka haline dönüştürmesiyle Türkiye'ye ve Dünya'ya örnek bir şehir olmuştur. ATB üyeleri olarak ülkemiz ihracatına ve tarımsal ürünlerine yön veren Gaziantep'in müteşebbis insanlarıyla bir arada olmaktan mutluyuz. Ankara Ticaret Borsası olarak Gaziantep, Mardin, Şanlıurfa ve Diyarbakır illerini kapsayan bir iş ve kültür gezisi düzenledik. İlk durağımızda Gaziantep oldu. Amacımız

borsalar arası diyalogları arttırarak, borsacılık sistemini hep birlikte geliştirmek ve büyütme” diye konuştu.

Yavuz, konuşmasında daha sonra şunları söyledi:

“Gaziantep 5 organize sanayi bölgesini tamamlamış bir kentimizdir. Tarımsal sanayide de bir çok üründe girişimcilik örneği vermiştir. Gaziantep girişimci ruhuyla sadece kendi ilinde değil, bölgede de lokomotif görevi görmüştür. Gaziantep’le birlikte, çevresindeki illerde büyümüştür. Burada şunu da ifade etmekten büyük bir memnuniyet duyuyorum. Gaziantep’te hiçbir kamu kuruluşu yoktur. Kendi girişimci ruhuyla dünyada bir marka şehir olmuştur.

Yapılan görüşmelerin ardından ATB Yönetim Kurulu başkanı Faik Yavuz ve Meclis Başkanı Erol Gemalmaz, GTB Meclis Başkanı Selami Memiş’e üzeri Türk Motifleriyle süslenmiş ayaklı bir porselen vazo sunarken,GTB Meclis Başkanı Selami Memiş’te ATB Başkanı Faik Yavuz’a günün anısına özel bakır işleme tabak hediye etti.

Sanayi ve Ticaret Odalarına ziyaret

ATB Yönetim Kurulu başkanı Faik Yavuz ve Başkan Yardımcısı Mustafa Bakiler Gaziantep sanayi Odası ve Gaziantep Ticaret Odasını ziyaret ederek burada yönetim kurulu baş-

kanlarıyla birer görüşme yaptılar.

Gaziantep Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Adil Konukoğlu ve Ticaret Odası Başkanı Eyüp Bartık’la bir süre görüşen ATB Başkanı Yavuz ve Başkan Yardımcısı Bakiler, bölgeye yaptıkları ziyaretin amacı hakkında bilgi verdiler.

İkinci durak Şanlıurfa

ATB heyeti’nin GAP gezisinin ikinci durağı Şanlıurfa oldu. Şanlıurfa Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Kaya ve Meclis

Başkanı Ömer Eyyüpoğlu tarafından karşılan ATB heyeti Ticaret Borsasında düzenlenen toplantıya katıldı.

Şanlıurfa’ya düzenledikleri gezi kapsamında Şanlıurfa Ticaret Borsası’nı ziyaret eden Ankara Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Faik Yavuz ve beraberindeki meclis üyeleri, Şanlıurfa Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Kaya’dan kentin tarım potansiyeli hakkında bilgi aldılar.

Ankara Ticaret Borsası Yöneti-

mi ve Meclisi'nin gerçekleştirdiği ziyaretten duyduğu memnuniyeti ifade eden Şanlıurfa Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Kaya, Şanlıurfa'nın tarımsal potansiyeli ve tarıma dayalı sanayisi hakkında bilgiler verdi. Şanlıurfa denilince insanların aklına sadece Harran Ovası' geldiğini kaydeden Kaya; "Şanlıurfa'mız sadece Harran Ovası'ndan ibaret değil, turizm alt yapısı ve tarihiyle önemli bir yere sahip olan ilimizde Suruç Ovası'nın sulamaya açılması ile birlikte tarımsal üretim daha da artacak ve ürün deseni gelişecektir" dedi..

ATB yönetim Kurulu Başkanı Faik Yavuz da burada yaptığı konuşmaya 10 yıl önceki sözlerini hatırlatarak başladı. Şanlıurfa'nın özellikle tarım potansiyelinin her geçen gün hızla arttığına dikkat çeken Yavuz, "gelecek 10 yıllarda Şanlıurfa bölgesinin en büyük ve en güçlü ili olacaktır" dedi.

Şanlıurfa'nın her geçen gün değiştiğini ve geliştiğini kaydetti. Şanlıurfa Ticaret Borsası'nın, 100 bin Tonluk hububat ve 30 bin tonluk pamuk lisanslı depo projeleri ile Türkiye'deki borsalara örnek teşkil ettiğini sözlerine ekleyen Yavuz; "Şanlıurfa'da ciddi

GAP gezisine katılanlar

ATB Meclis Başkanı Erol Gemalmaz ve Yönetim Kurulu Başkanı Faik Yavuz'un başkanlığında gerçekleştirilen GAP Bölge gezisine ATB Meclis Başkan Yardımcısı Hayri Gülten, ATB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Mustafa Bakiler, Yönetim Kurulu Üyeleri, Kemal Coşgun, Murat Başar Celal Yıldırım, Şemsettin Aktuğlu, Meclis Üyeleri Abdülhüda Kılıç, Bilal Lök, Muammer Yılmaz, Fetullah Şevgin, Birol Mermer, Lütfü Morkoç, Ahmet Atalay, Cevat Şenbaba, Necati Alakuşu, Celal Demirer, Hasan Ersan, Özcan Adanır, Sezai Demircan, Ertuğrul Özer, Adem Uyanık ve Genel sekreter Eyüp. Ş. Ömeroğlu iştirak ettiler.

bir tarım potansiyeli var, Şanlıurfa Ticaret Borsası tarafından yaptırılan yeni hizmet binasının Türkiye'deki borsa binalarından daha prestijli olacağına inanıyorum.” diye konuştu.

ATB heyeti, Şanlıurfa Ticaret Borsası'nda yapılan toplantıdan sonra, Ticaret Borsası'nın yaptığı yeni hizmet binası inşaatını ziyaret etti. Burada ziyaretçilere yeni hizmet binası hakkında bilgiler veren Şanlıurfa Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Kaya, üyelere kaliteli bir hizmet sunmak için bütün imkanlarını seferber ettiklerini belirtti.

Üçüncü durak Mardin

ATB heyetinin üçüncü durağı Mardin oldu. Mardin'de, gün boyu süren incelemelerden sonra Mardin TSO'nun verdiği akşam yemeğinde bir araya gelen ATB Heyeti buradan Midyat ilçesine geçti.

Mardin TSO Başkanı Mehmet Ali Tutaşı, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcıları Gumar Budak ve Kenan Özçelik'ten bilgi alan ATB Yönetim Kurulu Başkanı Faik Yavuz ve Meclis Başkanı Erol Gemalmaz, ATB'nin yapmış olduğu gezinin amacı hakkında bilgi verdiler.

Bölgede büyük bir gelişmenin yaşandığına dikkat çeken ATB Yönetim Kurulu Başkanı Yavuz, “bölgeyi yakından bilen biri olarak, her geldiğimde çok farklı ve çok büyük gelişmeler görüyor, bundan da büyük bir memnuniyet duyuyorum” dedi.

Yol boyunca, zengin tarım arazilerinde artık sulu tarıma geçildiğini bunun da bölgenin refahında önemli bir adım olduğuna dikkat çeken Yavuz “şunu da memnuniyetle ifade ediyim ki, turizm bölgenin önemli bir kaynağı haline gelmiş. Yol boyunca geçtiğimiz illerde ki otellerin tam kapasiteyle çalıştığına şahit olduk. Bunlar, bölgedeki huzur ve güven ortamının sağlanmasının bir sonucudur” şeklinde konuştu.

Son durak Diyarbakır

ATB Heyetinin GAP Bölge gezisinin son durağı ise Diyarbakır oldu. Diyarbakır Ticaret Borsası Yönetim Kurulu tarafından karşılanan heyet üyelerine bir öğle yemeği verildi. Yönetim Kurulu Başkanı Ebubekir Bal, Meclis Başkanı Ahmet Ay, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcıları Engin Yeşil, Şehmus Ayhan, Yönetim Kurulu Üyeleri Ramazan Özkılıç, Şükrü Boylu ve Meclis Üyesi Resul Gündoğan'ın katıldığı yemekte, ATB Yönetim Kurulu Başkanı Faik Yavuz, GAP Bölgesi seyahatinin bir değerlendirmesini yaptı. Yavuz ve heyet üyeleri daha sonra Diyarbakır Ticaret Borsası Başkanı Ebubekir Bal'ın Diyarbakır ile ilgili bilgi aldılar.

GAP GEZİSİNDEN NOTLAR...

Binlerce yıllık medeniyetlerin buluşma noktası

Ankara Ticaret Borsası Meclis ve Yönetim Kurulu üyelerinden oluşan kalabalık bir heyetle, Gaziantep, Şanlıurfa, Mardin ve Diyarbakır'ı kapsayan Güneydoğu Anadolu Bölgesi İnceleme gezisi, oda ve borsalarla yoğun geçen görüşme trafiğinin yanı sıra aktüel görüntüleriyle de ilginçti.

Gaziantep ilk durak

ATB Heyetinin ilk durağı Gaziantep'ti. Gaziantep'teki tarihi mekanları gezen heyet üyeleri burada, hem alışveriş yapma hem de tarihimize yüzleşme olanağı buldular. Gaziantep mutfağını da yakından tanıma fırsatı bulan ATB Heyeti, Gaziantep Ticaret Borsası misafiri etti.

HALFETİ

Gaziantep Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Tiryakioğlu

ile Meclis Başkanı Selami Memiş katılımları gerçekleştirilen toplantılarda gelecek günler için önemli ticari girişimlerin ilk adımları atıldı.

ATB Yönetim Kurulu Başkanı Faik Yavuz ve Başkan Yardımcısı Mustafa Bakiler, Gaziantep Sanayi Odası Başkanı Adil Konukoğlu ile

HASANKEYF

Ticaret Odası Başkanı Eyüp Bartık' a yaptığı ziyaretlerde de ekonomik ve ticari fırsatlar değerlendirildi.

ATB Heyeti , Gaziantep'te, çeşitli meslek gruplarının faaliyet gösterdiği tarihi çarşıları, Zeugma Müzesi, tarihi İpek Yolunu da görme fırsatı buldu.

Şanlıurfa'da sıra gecesi

Gaziantep'ten öğle saatlerinde ayrılan ATB Heyetinin ikinci durağı Şanlıurfa oldu. Şanlıurfa'da, Ticaret Borsasında gerçekleştirilen ilk toplantıda, Şanlıurfa'nın son yıllarda gerçekleştirdiği ekonomik ve sosyal gelişmeler değerlendirildi. Şanlıurfa Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Kaya ile Meclis Başkanı Ömer Eyyüpoğlu ATB'nin tüm ziyaretlerine iştirak ettiler.

Şanlıurfa Ticaret Borsası'nın düzenlediği sıra gecesi ise kelimenin tam anlamıyla muhteşemdi. Gecede sahneye çıkan İshak Saz Grubu ve grubun solisti Rifat İshak'ın söylediği

HARRAN

Urfa Türküleri kelimenin tam anlamıyla müzik ziyafetiydi.

Geceye damgasını vuran bir diğer güzellik ise, Urfa'nın geleneksel çiğköftesinin heyet üyelerinin önünde yapılmasıydı.

Tabii ki, Şanlıurfa'ya gidip de, Balıkgöl ve etrafındaki camiler Mevlid-i Halil Mağarası (Hz. İbrahim'in Doğduğu Makam) başta olmak üzere, Harran Harabeleri ve Harran evlerini de ziyaret heyet üyeleri yol üstündeki

Halfeti'de de bir süre konakladı.

Tarih Mirası Mardin

ATB Heyetinin üçüncü durağı ise Mardin'di. Mardin'de Deyrulzafaran Manastırı ile Hasankeyf'i ziyaret eden heyet üyeleri burada tur rehberleri tarafından verilen bilgileri aldılar. Akşam saatlerinde Mardin Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu başkanı Mehmet Ali Tutaşı ve Yönetim Kurulu Üyeleri tarafından misafir edilen ATB Heyeti akşam geç saat-

lerde Midyat' a hareket ederek geceyi burada geçirdi.

Son durak Diyarbakır

ATB Heyetinin son durağı ise Diyarbakır'dı. Burada Diyarbakır ticaret Borsası Yönetim Kurulu başkanı Ebubekir Bal ve Meclis Başkanı Ahmet Ay ve Yönetim Kurulu Üyeleri tarafından karşılanan ATB Heyeti'ne verilen öğle yemeğinde, Diyarbakır mutfağının zengin yemek çeşitlerinden sunuldu.

MARDİN

Lisanslı Depoculuk Uygulama Sistemleri ve Finansmana Erişim Toplantısı ATB'de yapıldı

“Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Yücel de toplantıda yaptığı konuşmada, sektörün tüm sorunlarını yakından bildiği ifade ederek, sorunları aşabilmenin yolu “güven” ortamından geçmektedir dedi.”

Ankara Ticaret Borsası tarafından düzenlenen “Türkiye’de Lisanslı Depoculuk Uygulamaları Sisteminin Finansmana Erişimi Sorunları ve Çözümleri” konulu toplantı yapıldı. Somada hayatını kaybeden maden işçileri için saygı duruşuyla başlayan toplantıda sektörün sorunları, sektörün paydaşları tarafından ele alındı.

Toplantının açılış konuşmasını yapan ATB Yönetim Kurulu Başkanı Faik Yavuz, “Tarım hasılası ile Dünyanın 7’inci AB’nin 1’incisi olan ülkemizde

Tarım ürünleri piyasalarının oluşmasında vazgeçilmez olan Lisanslı Depoculuk ve Ürün İhtisas Borsaları konusu büyük önem taşımaktadır” dedi.

Konuşmasında, Türkiye’de Lisanslı Depoculuğun, 2005 yılında çıkan 5300 sayılı Lisanslı Depoculuk yasası ile başladığına işaret eden Yavuz, Dünya’da günümüzden 50 yıl önce, Lisanslı Depo İşlemleri yapıldığını belirterek “Ülkemizde, daha henüz yeni olan Depolama Sistemi, Hindistan’da 9.000’e yakın, ABD de Federal bazda

863, Eyalet bazında 6937 adete ulaşmış ve buralarda milyonlarca ton ürün depolanmaktadır” şeklinde konuştu.

Sistemin gelişmesinde üç temel sorunun yaşandığına dikkat çeken Yavuz, “Finansmana ulaşım sonunu ana problemlerimizden bir tanesidir” diyerek sistem oturduğunda, aşağı yukarı Finans Sektöründen 10 Milyarlık bir kredi kullanılacaktır. Bu da kısa dönemli ve devir hızı yüksek olan bir finansal destek olup, finans sektörüne de büyük bir katkı sağlayacaktır” dedi.

Yavuz, sözlerini şöyle tamamladı:

“İkinci konumuz çeşit fazlalığıdır. Bölgesel çeşitlerin çok oluşu sistemin önündeki en büyük engellerden bir tanesidir. Depo alt yapısı çeşit fazlalığına cevap verecek durumda değildir. Ancak önerimiz bölgesel olarak toprak tahlillerinin yapılp o bölgede hangi çeşit ve-

rimli ve kaliteli olacaksa Havza Projesi kapsamında o çeşide destek verilmelidir. Orta ve uzun vadede tarım ve gıda bakanlığımızın yönlendirmesi ile sonuca ulaşabileceğimize inanıyorum.”

Yücel'in sözleri

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı İsmail Yücel de toplantıda yaptığı konuşmada, sektörün tüm sorunlarını yakından bildiği ifade ederek, sorunları aşabilmenin yolu “güven” ortamından geçmektedir dedi. Yücel, bu toplantıdan çıkacak sonuçları da dikkatle değerlendireceklerini belirterek “lisanslı depoculuk ülkemiz için büyük önem arz etmektedir. Bu konuda ağır fak emin adımlarla ilerliyoruz. ABD bu sistem çok yıllar önce başladığı halde zaman zaman çökmüştür. Bizim yaptığımız çalışmalar böylesi sonuçları engelleyecek özellikler taşımaktadır” şeklinde konuştu.

Polatlı Ticaret Borsası ve TMO-TOBB Lidaş Yönetim Kurulu Başkanı, Yahya Toplu'nun oturum başkanlığında gerçekleşen panelde ise Gümrük ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürü Dursun Coşkunçelebi ve Tarım Ürünleri Ticareti Dairesi Başkanı Hakan Çalış da katılımcıların sorularını cevaplandırdılar.

Bakanlık olarak yoğun bir çalışma içinde olduklarını belirten Coşkunçelebi, bir sunum da yaparak Lisanslı depoculuğun, işleyişi, yararları ve sorunları konusunda açıklamalar da bulundu.

İkinci Panel

Toplantıda gerçekleştirilen ikinci panelde ise sektörün finansmana ulaşımı konusu tartışıldı. Albaraka Türk Katılım Bankası AŞ Ankara Bölge Müdürü İzzet Beyaz'ın oturum başkanlığında gerçekleşen oturuma, Al-

baraka Türk temsilcisi İbrahim Uzun, Garanti Bankası temsilcisi Bora Sürmeli ile Kredi Garanti Fonu AŞ Genel Müdürü Hikmet Kurnaz yaptıkları sunumlarda kuruluşlarının yaptıkları çalışmaları açıklayarak, karşılaştıkları sorunları dile getirdiler.

Toplantıya kimler katıldı

Ankara Ticaret Borsası tarafından düzenlenen “Türkiye’de Lisanslı Depoculuk Uygulamaları Sisteminin Finansmana Erişimi Sorunları ve Çözümleri” konulu toplantıya, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Toprak Mahsulleri Ofisi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Ticaret Borsaları, Tarım Ürünleri Lisanslı Depo İşletmecileri, Hububat Mamulleri Sanayicileri, Finans Kuruluşları, Kredi Garanti Fonu ve Üniversitelerin Ziraat Fakülteleri Tarım Ekonomisi Bölüm Temsilcileri iştirak etti.

Ankara Hububat ve Bakliyat İşyeri Yapı Kooperati Başkanı Kaya:

Depoları Temmuz sonuna kadar teslim etmeyi hedefliyoruz !

Ankara Ticaret Borsası'nın Ahi-
boz tesisleri içinde yer alan ve
yapımı büyük bir hızla devam eden
yatay depolarda kura çekilme aşama-
masına gelindi. Konu ile ilgili olarak
dergimize açıklamalarda bulunan
Ankara Hububat ve Bakliyat İşye-
ri Yapı Kooperatifi Başkanı Şahin
Kaya, "depolarımızı Temmuz ayı so-
nuna kadar üyelerimize teslim etme-
yi amaçlıyoruz" dedi.

Ankara Hububat ve Bakliyat İşyeri
Yapı Kooperatifi'nin Ahi-
boz'da yapılan
genel kurulundan sonra bir değerlen-
dirme yapan Şahin Kaya "üyelerimizin
bize karşı göstermiş olduğu güveni
boşa çıkartmadık ve hedefimize emin
adımlarla yürüyoruz" dedi.

Genel Kuruldan sonra kooperatif
üleriyle birlikte tesislerde incele-

melerde bulunan Kaya sözlerini şöyle
sürdü:

"Ahiboz'u Sayın Başkanımız
Faik Yavuz'un da belirttiği gibi bir

hububat terminali haline getirmek
üzere, çıktığımız yolda çok mesafe
kaydettik. Burada inşa ettiğimiz 86
yatay depoda takriben 240 bin ton

hububat depolamayı amaçlıyoruz. Yıl içindeki sirkülasyonla bu rakam üçe-dörde katlanacaktır. Bu gelişmeler bölgemiz için çok olumludur. Tesislerimizin içinde ülkemizin önde gelen firmalarının da depoları bulunmaktadır. Burada sadece bir depolama amaçlanmamaktadır. Buradan gün geldiğinde ihracatta yapılacaktır.

Ahiboz, sadece bölgemizin değil aynı zamanda ülkemizin de bir hububat terminali olacaktır. Bu konuda gerekli alt yapı düşünülerek önemli yatırımlar yapılmıştır. Biz kooperatif olarak 12 Temmuz'da yer tespiti için kura çekimlerini gerçekleştireceğiz. Hedefimiz, ay sonuna kadar da depoları hak sahiplerine teslim etmiş olacağız. Şu anda yol yapımı dışında projemiz planladığımız şekilde sürmektedir.”

Üyeler de yapılan işlerden memnun

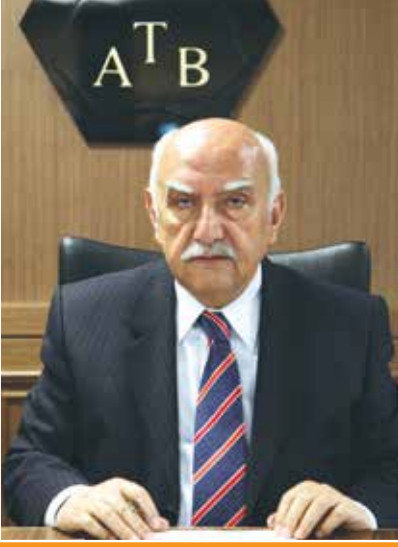
Genel Kurul sonrası üyelerle birlikte inşaat alanında incelemelerde bulunan Şahin, gelinen noktanın

takdir edilecek boyutlarda olduğunu ifade etti. Üyelerimizin takdir sözlerini duymak bizleri ziyadesiyle memnun etmiştir” diyen Kaya, “ burada çok dar bir kadro ile çok büyük bir projeyi tamamlamak üzereyiz. Bugün ortaya çıkan bu eser, gece-gündüz yapılan bir çalışmanın sonucudur.

İçinde bulunduğumuz sezonda burada deposu olan tüm firmalarımız kadrolarıyla birlikte faaliyette bulunacaklardır. Ahiboz'da artık çağdaş anlamda, borsacılığın tüm unsurları bir arada çalışacaktır. Bu da tesislerimize gösterilen önemin bir işaretidir” şeklinde konuştu.

Erol Gemalmaz
Meclis Başkanı

Ülkelerin Ticareti ve Komşularıyla İlişkileri

Ülkeler ticaretlerini yaparlarken öncelikle çevresindeki ülkeleri tercih eder ve onlarla ilişkileri en üst seviyede tutmaya gayret ederler. Türkiye komşu sayısı bakımından dünyanın zengin ülkeleri arasında yer alır. Trakya Bölgemizde, Yunanistan ve Bulgaristan, Güney'de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Suriye ve Irak, Doğu'da İran, Kuzey Doğu'da ise Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan komşularımızdır. Saydığınızda 9 ülke komşumuz durumundadır.

Şimdi bu komşularımızla ilişkilerimize bir bakalım. Yunanistan ve Bulgaristan'la inişli- çıkışlı bir ilişki yaşıyoruz. Ticaretimiz komşu ülkelerle yapılan ticaretin çok gerisindedir. Azerbaycan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'yle de ticari ilişkilerimiz bundan çok farklı değil.

Türkiye'nin dış ticaretine konu olan ülkeler Irak, Suriye ve İran'dır. Hem büyüklük hem de iki ülkenin işadamlarının geliştirdiği ekonomik ve ticari işbirliği önemli bir potansiyeli oluşturmaktaydı. Oluşturmaktaydı diyoruz çünkü, son yıllarda bu ekonomik ve ticari işbirliği ne yazık ki, Irak'ın, Suriye'nin iç savaş yaşaması, İran'la da olan ilişkilerimizin uluslararası ambargolar nedeniyle bitme noktasına geldiğini üzüntüyle görmekteyiz.

Suriye ile olan ticaretimiz gerçek anlamda, gıptayla izlenir nitelikteydi. Sınır kapılarımızın her saati iki ülke arasında gidip-gelen kamyonlarla doluydu. Ancak, Suriye ile olan bu ilişkilerimiz hiç hesapta olmayan bir iç savaş ile kesildi. Ülkede taş taş üstüne kalmadı. 250 bine yakın can kaybı var ve bölgede Irak'ın da çatışma ortamına çekilmesiyle birlikte bir mezhep savaşı yaşanıyor.

Türkiye-Irak ticaretinde son yıllarda yaşanan olumlu gelişmeler ne yazık ki, bölgede balyan iç savaşlar nedeniyle kesilmiş durumda. Türk vatandaşlarına karşı yönelik saldırılar ve rehin alma olayları Türk Yatırımcıların bölgeye olan ilgisini tamamen bitirmiş durumda.

Suriye'den sonra Irak'ın içine düştüğü bu kıyımdan biran önce kurtulması en büyük dileğimizdir. Sınırlarımızın birkaç kilometre ötesine kadar ulaşan çatışmalardan Türkiye'nin bugüne kadar ağır bir zarar görmemesi olumlu bir gelişme olmakla birlikte, durumun her geçen gün ağırlaşması endişe yaratmaktadır.

Türkiye dokuz komşusuna rağmen ne yazık ki, dış ticaretinde sadece bu ülkelerin içine düştükleri iç savaşlar nedeniyle bu avantajından yararlanamamaktadır. İşin acı yanı budur.

TOBB 70. Genel Kurulu Ankara'da yapıldı

Yeni bir büyüme ve modeline ve yapısal reformlara ihtiyacımız var

TOBBA Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nde (ETÜ) gerçekleştirilen TOBB 70. Genel Kurulu'na Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, MHP Genel Başkan Yardımcısı Emin Haluk Ayhan, bakanlar, delegeler ve çok sayıda basın mensubu katıldı.

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu Genel Kurul konuşmasına Somda yaşanan felaket nedeniyle duyduğu acıyı ifade ederek başladı. Somda hayatını kaybeden işçilerin aileleri için başlattıkları yardım kampanyasını vurgulayan Hisarcıkloğlu, bütün iş dünyasını bir kez daha destek olmaya çağırırdı.

Geride bıraktığımız 2013 yılı

lını bakıldığında özel sektör olarak, gelecek için umut veren bir tablo gördüklerini belirten Hisarcıkloğlu, "Hayalleri hep birlikte gerçek yapacağız" diyerek birlik ve beraberlik mesajı verdi.

Hisarcıkloğlu'nun sözleri

Konuşmasına ekonomide 2013 yılının genel bir değerlendirmesini yaparak başlayan Hisarcıkloğlu, Türkiye'nin 2023 yılı hedeflerine ulaşabilmesi için yapılması gerekenleri de sıraladı. hisarcıkloğlu "dünyada 2014 ve sonrasında, alışkın olduğumuzdan farklı bir küresel ekonomik ortam bizleri bekliyor. Ben şahsen oyunun kurallarını yeniden belirleyecek ve dünyayı değiştirecek 7 küresel trendin ortaya çıktığını görüyorum"

diyerek, dünyayı değiştirecek 7 küresel trendi şöyle sıraladı:

1) Küresel finansman iklimi değişiyor. Küresel kriz sonrasında parasal genişleme ve bol likidite dönemi başlamıştı. Ama bu dönem sona eriyor. FED piyasaya verdiği parayı azaltıp tamamen sonlandıracak.

2) Küresel ticaret ve yatırım ortamı değişiyor. Dünyada bölgeselleşme hız kazanıyor.

3) 3'üncü önemli trend değişen enerji haritası. Gelişen teknoloji sayesinde kaya gazı giderek daha ucuz ve daha fazla üretilir hale geliyor.

4) Bir diğer küresel trend ülkelerarası rekabette girişimciliğin ana unsur haline gelmesidir. Tüm ül-

keler yenilikçi girişimcileri kendi topraklarına çekmek için mücadele veriyor. Zira icat çıkartan kazanıyor. Kardeşlerim bu topraklarda bizim genç ve dinamik bir nüfusumuz var. Ne duruyoruz? 5) 5'inci trend internetin ekonominin belkemiği haline gelmesidir. Ne yazık ki biz interneti sadece sosyal meda gibi hatta kahvehane gibi kullanıyoruz.

6) Bir diğer küresel trend tüm dünyada orta sınıfın büyümesidir. Her yıl dünyada orta sınıfa 150 milyon kişi dahil oluyor. Yani 2 Türkiye ekleniyor. Küresel orta sınıfın bugün yaptığı harcama yılda 7 trilyon dolar. 2020'de bu harcama 3'e katlanacak ve 20 trilyon dolara yükselecek.

7) Yedinci küresel trend ekonomide şehirlerin öne çıkması. 10 yıl sonra şehirlerde yaşayanların sayısı 2 milyara yükselecek.

Konuşmasının ikinci kısmında Türkiye'nin 'yeni bir büyüme modeline' ihtiyacı olduğu vurgusunu yapan Hisarcıklıoğlu, bunun için yapılması gereken reformları 5 maddede topladı.

Vergi reformu, cari açığı azaltacak sanayi stratejisi, istihdamın teşviki, girdi maliyetlerinin azaltılması ve reel sektörün bankalarla çalışma ortamının iyileştirilmesi başlıkları altında topladığı reformlarla ilgili olarak da Hisarcıklıoğlu, "Reform ateşini yeniden canlandırıp eksik kalanları da tamamlayalım.

Öncelikli ihtiyaç duyulan yapısal reformlar; vergi reformu, cari açığı azaltacak sanayi stratejisi, istihdamın teşviki, girdi maliyetlerinin azaltılması ve reel sektörün bankalarla çalışma ortamının iyileştirilmesi" açıklamalarını yaptı.

Başbakan Erdoğan'ın konuşması

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ise TOBB Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada toplantının Türkiye'ye ve ekonomiye hayırlı olmasını dileyerek ve Türk ekonomisine verilen katkılardan dolayı teşekkür ederek başladı.

Konuşmasının başında Soma'daki maden faciasında hayatını kaybe-

den 301 işçi için Allah'tan rahmet ve ailelerine, millete başsağlığı dileyen Erdoğan, TOBB'a Başkan Rifat Hisarcıklıoğlu ve ekibinin Soma ziyareti ve başlatılan yardım kampanyasından dolayı şükranlarını ifade etti. Başbakan Erdoğan, Türkiye genelindeki tüm oda, borsa ve birliklere, reel sektörün tüm temsilcilerine, işverenlere, sanayicilere ve esnafa Soma'ya verilen maddi ve manevi destek nedeniyle teşekkür etti.

CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ise konuşmasında herkesin vergi ödediğini belirtirken, CHP'nin, billboardlarda yayımlanmak üzere hazırladığı "vatandaş vergisini veriyorsa, hükümet de hesabını verecek" ilanını hatırlattı.

Ödenen vergilerin nerelere harcandığını, TBMM adına Sayıştayın denetlediğini ifade eden Kılıçdaroğlu, Sayıştay'ın raporlarının TBMM'ye gelmediğini söyledi.

Birinin ders vermesi lazım

İş kazalarında hayat kaybında Türkiye'nin Avrupa'da birinci, dünyada üçüncü olduğunu ileri süren Kılıçdaroğlu, şöyle konuştu:

"Denetimi kim yapacak? Hükümet yapmayacak mı? Onun bürokratları yapmayacak mı? Madene inmeyecek mi onlar? Niye yapmadılar? Niye bir Allah'ın kulu çıkıp da 'bu işin bir sorumlusu olması lazım' demiyor? Nitekim bir bakan çıktı, kendisine teşekkür ediyorum, 'bu kadar insan öldüyse burada bir kusur var' dedi. Şimdi o bakandan rica ediyorum, kusur varsa, 301 insana saygın varsa istifa dilekçeni ver ve bu toplumun başına dön. Benim en büyük arzum odur. Birinin ders vermesi lazım."

Başbakan Yardımcısı Babacan

Başbakan Yardımcısı Ali Babacan ise, bir ülkede güven ve istikrar olduktan sonra geriye kalan her şeyin kolaylaştığını belirterek, "Güven olmayınca halk alışveriş yapmaz, bankalar kredi vermez" dedi.

Türkiye'nin son 12 yılda büyük bir dönüşüm yaşadığını anlatan Babacan, 2002 yılındaki Türkiye ile bugünkü Türkiye'nin birbirinden tamamen farklı olduğunu söyledi.

Gümrük ve Ticaret Bakanı Yazıcı

Gümrük ve Ticaret Bakanı Hayati Yazıcı da, popülizmi asla siyaset tarzı olarak benimsemediklerini belirterek, "Milletin kaynağına baktık. Önceliklerimizi ona göre belirledik, ona göre paylaştık" dedi.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun eleştirilerine yanıt veren Yazıcı, AK Parti iktidarı olarak 2002 yılından itibaren Türkiye'de her alanda değişim ve dönüşümü gerçekleştirirken, birey-devlet ilişkilerinin de çerçevesini yeniden belirlediklerini söyledi.

Dünyadaki varlıklar içerisinde en kutsalının insan olduğunu dile getiren Yazıcı, hükümet olarak bütün çalışmalarında insanı mutlaka dikkate aldıklarını ifade etti.

ATB'den Hijyen Eğitimi

Ankara Ticaret Borsası tarafından hijyen eğitimi konusunda çalışmalar başlatıldı. ATB Et Borsası konferans salonunda iki ayrı oturum halinde gerçekleştirilen eğitim seminerine katılım geniş oldu.

Yenimahalle Halk Eğitim Merkezi Uzman eğitmeni Burcu Temeltaş tarafından verilen seminerde, hijyen konusundaki mevzuat ve hijyen konusunda yapılması gereken çalışmalar anlatıldı. Katılımcılara eğitim sertifikasının verildi.

Bilindiği gibi, ülkemizde başta gıda üretim ve iş yerleri olmak üzere, birçok işyerlerinde çalışanların belirli zamanlarda yaptırılmak zorunda olduğu portöre esas sağlık muayeneleri, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 126'ncı maddesinde yapılan değişiklik ile yürürlükten kaldırılmıştı.

Yürürlükten kaldırılan söz konusu uygulamanın yerine, başta gıda sektörü olmak üzere gıda ile münasebete dayalı sektörlerde çalışanların hijyen eğitimi almaları zorunlu kılınmış, konuyla ilgili 05.07.2013 tarih ve 28698 sayılı Resmi Gazete'de "Hijyen Eğitimi Yönetmeliği" yayınlanarak yürürlüğe girmişti.

Söz konusu Yönetmelikte; "İşyerlerinde, "hijyen eğitimi aldıklarını gösterir belgeye sahip olmayan kişiler çalıştırılmaz. İş yeri sahipleri ve işletenleri, çalışanlarının hijyen eğitimi almasından ve belgeli olarak çalıştırılmasından birinci derecede sorumludur. Bizzat çalışmaları durumunda iş yeri sahipleri ve işletenleri de bu eğitimi almaya mecburdur" denilerek ilgili kuruluşların eğitim çalışmalarına başlamaları istenmişti.

ATB Et Borsası'nın basın tanıtım toplantısı yapıldı

Ankara Ticaret Borsası tarafından yapımı tamamlanan ve 2013 yılının ilk yarısında işletme açılan Et Borsası Teşhir ve Satış Salonu'nun basına tanıtımı amacıyla iki ayrı toplantı düzenlendi. Tanıtım toplantılarında; ATB Yönetim Kurulu Başkanı Faik Yavuz tarafından et teşhir ve satış salonunun çalışmaları anlatılarak, çalışmalar yerinde görüldü.

ATB Yönetim Kurul Başkanı Faik Yavuz, tesislerin açılışından bu yana gerçekleştirilen deneme çalışmalarında tespit edilen eksikliklerin giderildiği ve tesislerde en son teknolojinin kullanıldığını söyledi. Yavuz, tesislerin hizmete açılmasıyla birlikte, buraya gelen etlerin kayıt altına alındığını ve gerekli veteriner kontrollerinden sonra satışa sunulduğunu belirtti.

Entegre bir tesis

ATB Et Borsası tesisleri içinde, et teşhir ve satış salonunun yanı sıra, çalışma ofisleri, bir şoklama olmak üzere üç adet soğuk hava deposu ile et parçalama ünitesi bulunuyor.

Aynı anda, 23 körukü kapıdan tam hijyen şartlarında karkas et giriş ve çıkışının sağlandığı Türkiye'nin ilk ve tek et teşhir ve satış salonuna sahip olan ATB Et Borsası AB Standartlarında inşa edildi.

BASINDA

AVRUPA'DAN İNCELEMENE GELİPÖRLER

Türkiye'nin ilk modern et borsasına talep artıyor

YAVUZ'un GÖZÜNE

Ankara Ticaret Borsası'nın modern et borsasına talep artıyor. Türkiye'nin ilk modern et borsasına talep artıyor. Ankara Ticaret Borsası'nın modern et borsasına talep artıyor. Ankara Ticaret Borsası'nın modern et borsasına talep artıyor.

güvenle yapılmıştır. Çoğunlukla 6-10 karkas talep var" diye konuştu. ATB'nin bu tür borsaların açılmasına 18 TL ile oluşan fiyatların rakamlarına göre kabul edilmesini istedi.

"Kurabde fiyatları yükselttiler"

Avrupa'nın en büyük et borsası Başkent'te

Avrupa'nın en modern et borsası Ankara'da hizmete açıldı. ATB Başkanı Faik Yavuz, sabahın erken saatlerinde et üreticileri, kasap, restoran ve market sahiplerinin bir araya geldiği borsada günde 110 ton kırmızı et satışına başladı.

Ankara Ticaret Borsası'nın modern et borsasında hizmete açıldı. ATB Başkanı Faik Yavuz, sabahın erken saatlerinde et üreticileri, kasap, restoran ve market sahiplerinin bir araya geldiği borsada günde 110 ton kırmızı et satışına başladı.

HABER TURK

Ankara güven içinde ET TÜKETEBİLİR

ATB Başkanı, TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Faik Yavuz, "Et, güvenli, sağlıklı, kaliteli, et borsasında satılıyor ve borsada satılıyor."

Et hijyeninde Paris'i geçtik. Avrupa Birliği (AB) süreci devam ederken, Türkiye gıda hijyeninde üye ülkelerin bir adım önüne geçti. Başkentte kurulan Türkiye'nin ilk et borsası Paris'i geçti.

BELDE

AVRUPA Birliği (AB) süreci devam ederken, Türkiye gıda hijyeninde üye ülkelerin bir adım önüne geçti. Başkentte kurulan Türkiye'nin ilk et borsası Paris'i geçti.

ATB Başkanı, TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Faik Yavuz, "Et, güvenli, sağlıklı, kaliteli, et borsasında satılıyor ve borsada satılıyor."

ATB ET BORSASI

Etler kayıt altında

Mert Gökhan KOC

ANKARA Ticaret Borsası (ATB) tarafından yapılan tanıtımın Et Borsası Teşhir ve Satış Salonu'nun tanıtımı, dün düzenlenen toplantıyla birlikte gerçekleştirildi.

YÜZDE 44 TASARRUF SAĞLIYOR

ATB Et Borsası'ndaki soğutma sisteminin kurulumu, kurucuları Özgenç Kurum'un kurucusu Mehmet Akın, kurulan sisteminin enerji tüketimini %44'e düşürdüğü bildirildi. Enerji verimliliği için yapılan bir sistem kurulumu.

TÜRKİYE'DE İLK **Türkiye** ETTE VE HİJYENDE PARIS'İ GEÇTİK

Faik Yavuz, "Paris'teki et halinden daha hijyenik bir ortamda çalışılıyor. Et kalitesi ve hijyen standartları Avrupa Birliği ile aynı seviyeye ulaştırıldı."

Saman ithali yolda

Ankara Ticaret Borsası Başkanı Faik Yavuz, geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi bu yıl da samanda ithal edileceğini dile getirerek, ithalatin gülerimle gelebileceğini söyledi.

ATB Et Borsası'ndaki fiyatlar Türkiye genelinde referans olarak kabul ediliyor

AB standartlarında et borsası

SEDA GÜK-ANKARA
Türkiye'nin ilk et borsası olan Ankara Ticaret Borsası (ATB) tarafından oluşturulan et borsası, Türkiye genelinde referans olarak kabul ediliyor. Borsanın kurulumu, hijyen ve kalite standartları açısından Avrupa Birliği ile aynı seviyeye ulaştırıldı. Borsanın kurulumu, hijyen ve kalite standartları açısından Avrupa Birliği ile aynı seviyeye ulaştırıldı.

BORSADA ÖZETİ NERE Kİ...
ATB Et Borsası, et ithali için referans fiyatları belirliyor. Borsanın kurulumu, hijyen ve kalite standartları açısından Avrupa Birliği ile aynı seviyeye ulaştırıldı. Borsanın kurulumu, hijyen ve kalite standartları açısından Avrupa Birliği ile aynı seviyeye ulaştırıldı.

ilk et borsamız Paris'i solladı

Türkiye'de hijyen konusunda en önemli adım Ankara'da yapılmış oldu. Türkiye'nin ilk et borsasında atıldı.

ATB Et Borsası Türkiye'de eşsiz

Ankara Ticaret Borsası (ATB) Yürütme Kurulu Başkanı ve TOBB Yürütme Kurulu Başkanı Yardımcısı Faik Yavuz, başkanı olduğu ATB Et Borsası'nda bir konuşma yaptı.

AB standardında et işleme tesisi

ATB tarafından yapılan tanıtımın ve 2013 yılının ilk yarısında işletmeye açılan Et Borsası Teşhir ve Satış Salonu'nun tanıtımı yapıldı. Tanıtım toplantısında ATB Yürütme Kurulu Başkanı Faik Yavuz, kurulu başkanlığına getirildi. Yavuz, tesislerin hijyene uygun şekilde çalıştırılmasını istedi.

'ET FİYATLARI ARTABİLİR'

Ankara Ticaret Borsası Başkanı Yavuz, kurallık nedeniyle bu yıl et ve et ürünlerinde fiyat artışları yaşanabileceğini söyledi. Yavuz ayrıca, restoranlarda kiloyla satılan çok ucuz köfte ve etlere dikkat edilmesi gerektiğini vurguladı.

BUGÜNÜ
Ankara Ticaret Borsası (ATB) Başkanı Faik Yavuz, TOBB Yürütme Kurulu Başkanı Yardımcısı Faik Yavuz'un başkanlığıyla yapılan toplantıda, et borsasının kurulumu ve işletilmesi hakkında konuştu.

İstanbul'da da et borsası gerekli
ATB Başkanı Faik Yavuz, 11 milyon insanın yaşadığı İstanbul'da da et borsası kurulması gerektiğini söyledi. Yavuz, İstanbul'da da et borsası kurulması gerektiğini söyledi.

ATB Et Borsası tanıtım toplantısı yapıldı

ANKARA- Aynı anda, 23 köriklü kapıdan tam hijyen şartlarında karkas et girişi ve çıkışı sağlandı. Türkiye'nin ilk ve tek et teşhir ve satış salonuna sahip olan ATB Et Borsası, AB Standartlarında inşa edildi. Ankara Ticaret Borsası tarafından yapıldı.

ATB'ye yoğun ziyaretçi trafiği devam ediyor!

“Ankara Ticaret Borsası tarafından yaptırılarak Türkiye ekonomisine kazandırılan eserleri görmek üzere çok sayıda oda ve borsanın bir süreden beri devam eden ziyaretçi akını hız kesmeden devam ediyor.**”**

Ankara Ticaret Borsası'na (ATB) yoğun ziyaretçi trafiği devam ediyor. Diyarbakır, Bursa ve Çorum Ticaret Borsaları'nın ziyaretlerinde, genel ekonomik durum ve Borsaların işleşi konusunda ki sorunlar tartışıldı.

ATB'yi ziyaret eden heyetler da-

ha sonra yeni hizmet binası ve Et Borsası'nda incelemelerde bulundular.

Diyarbakır TB Heyeti'nin ziyareti

Diyarbakır Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Ay Başkanlığında Yönetim Kurulu ve Meclis Üyelerin-

den oluşan bir heyet Ankara Ticaret Borsası'nı ziyaret ederek Yönetim Kurulu Başkanı Faik Yavuz'dan ATB'nin çalışmalarını hakkında bilgi aldılar.

ATB'nin yeni hizmet binasında da incelemelerde bulunan heyet üyeleri, “ATB hizmet binası her yönüyle örnek bir eser olmuş. Tespitlerimize göre, gelecek 50 yıla göre dizayn edilmiş ve ona göre bir alt yapı oluşturulmuş emeği geçenleri kutluyoruz” dediler.

ATB hizmet binasının, konferans salonu ve meclis toplantı salonundaki teknik alt yapının örnek olacak nitelikler taşıdığına dikkat çeken heyet üyeleri, daha sonra ATB'nin yemek salonunda öğle yemeği yediler.

Diyarbakır Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Ay Başkanlığında ki heyette, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Şehmus Ayhan, Yönetim Kurulu Üyeleri Ramazan Özkılıç,

Şükrü Boylu, Meclis Üyeleri Resul Gündoğan, A.Hamit Kaya ve Emrullah Saçu, Genel sekreter Kamuran Karadağ ile Basın Müşaviri Ramazan Demir yer aldı.

Bursa TB Heyeti'nin ziyareti

Bursa ticaret Borsası Meclis Başkanı Mehmet Aydın, Yönetim Kurulu başkan yardımcısı İbrahim Özhan, Yönetim Kurulu Üyesi Hakan Kırmızıay ve Genel sekreter Fehmi Yıldız, ATB'nin Et Borsası ile Ahiboz tesislerinde incelemelerde bulundular. ATB Yönetim Kurulu Başkanı Faik Yavuz'la da görüşen heyet üyeleri, ATB'nin gerçekleştirdiği projelerden etkilendiklerini söylediler.

Et Borsası'na ziyaret

Heyet üyeleri, ilk olarak ATB Et Borsası'nı ziyaret etti. Burada, ATB Yönetim Kurulu üyeleri, celal Yıldırım, kemal Coşgun, Murat Başar ile Genel Sekreter Eyüp Ş. Ömeroğlu tarafından çalışmalar hakkında bilgi alan ve buradaki işlemleri tüm aşamalarıyla izleyen Bursa Ticaret Borsası Heyeti, tesislerin her yönüyle örnek bir tesis olduğunu belirttiler. Heyet üyeleri, Et Borsası satış salonu, soğuk hava depoları, çalışma büroları ile idari kısımlarda inceleme yaptıktan sonra, ATB'nin yeni hizmet binasına geçtiler.

Ahiboz'a ziyaret

Heyet üyeleri, inceleme gezisinin öğleden sonraki kısmında ise Ahiboz tesislerinde incelemelerde bulundular. Burada, tesislerin işleyişi hakkında, ATB Genel Sekreteri Eyüp Ş. Ömeroğlu tarafından verilen bilgileri

dinleyen, Satış salonu, laboratuar ve silolarda incelemelerde bulunan Bursa Ticaret Borsası Meclis Başkanı Mehmet Aydın, yaptığı değerlendirmede, ATB'nin gerçekleştirmiş olduğu tesislerin her yönüyle tüm Türkiye'deki borsalara örnek teşkil ettiğini söyledi.

Bursa Ticaret Borsası heyeti, ziyareti sonrasında ATB Başkanı Faik Yavuz'a, Bursa'nın önemli tarihi eserlerinden biri olan Koza Hanın yağlıboya bir tablosunu armağan etti.

Çorum TB Heyeti ATB'de

Öte yandan, Çorum Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Ali Bek-

taş Başkanlığında Yönetim Kurulu ve Meclis Üyelerinden oluşan bir heyet ATB'yi ziyaret ederek, ATB yönetim Kurulu Başkanı Faik Yavuz'la görüştü. ATB'nin yeni hizmet binasında incelemelerde bulunan ve ATB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Mustafa Bakiler ile Yönetim Kurulu Üyesi Celal Yıldırım'dan bilgi alan Çorum Ticaret Borsası heyeti, daha sonra da ATB Et Borsası'nı ziyaret etti. ATB Et Borsası'nın işleyişi hakkında da bilgi alan Çorum Ticaret Borsası heyeti, ATB'nin gerçekleştirmiş olduğu yatırımlardan etkilendiklerini belirterek, tesislerin Türkiye'ye örnek olacak nitelikte olduğunu belirttiler.

ATB'yi ziyaret eden Çorum Ticaret Borsası heyetinde, Yönetim Kurulu Başkanı Ali Bektaş'ın beraberinde Meclis üyeleri Mustafa Şükrü Abraş, Mehmet Seçkel ve Erkan Kanitemiz, Yönetim Kurulu Üyeleri Turan Ünlü ve Hasan Kılıçarslan ile Çorum Ticaret Borsası personeli M. Yıldırım Ünal yer aldı.

Türkiye'de perakende sektörü ve geleceği

Türkiye'de perakende sektörü 2009-2013 yılları arasında yıllık birleşik %7 büyüme oranı ile öne çıkan sektörler arasında yer almaktadır. 2013 yılı itibariyle perakende satışlarının 325 milyar dolar seviyesine ulaştığını görmekteyiz. 2013-2017 yılları arasında da bu artışın, kişi başına düşen milli gelir ve çoğalan nüfus ile beraber devam edeceği öngörülmektedir.

Tabloda da görüleceği üzere gıda perakendeciliği toplam perakende sektörünün nerdeyse yarısını oluştur-

Erman OYMAĞIL

4. Meslek Komitesi Üyesi

maktadır. Gelecek yıllarda da buna paralel oranlarda devam edeceği öngörülmektedir. 2010 yılında 152 milyar dolar olan gıda perakende büyüklüğü, 2013 yılı itibariyle 165 milyar dolar büyüklüğe ulaşmıştır.

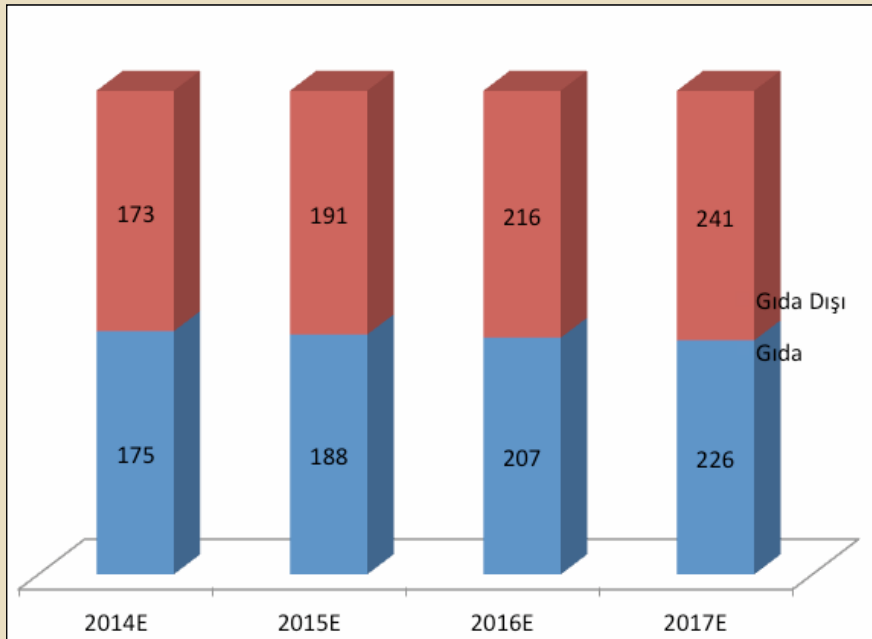
Türkiye'de gıda perakendeciliği, gelişmiş ülkelerde yaşanmış gelişime paralel olarak organize perakendeciliğe doğru yönelmektedir. Günümüz

itibariyle organize perakendenin sektördeki oranı %45 ler seviyesindedir. Geri kalan pay ise pazar, küçük market ve bakkalın üzerindedir. Önümüzdeki yıllarda pazarın önemli ölçüde değişeceği, organize perakendenin payının %80 ler seviyesine çıkacağı öngörülmektedir.

Rekabet kurumunun sektör raporunda yoğunlaşma oranlarına ilişkin yapılan çalışmada 2009 verileriyle en büyük dört perakendecinin toplam pazar payı (CR4-Concentration Rate4) İsveç'te %91, İngiltere'de %68 iken Türkiye'de bu oranın %14 seviyelerinde olduğu görülmektedir.

Türkiye'de gıda perakendeciliğinde CR4 içindeki firmalar ve satış hasılatları ise sırasıyla BİM, Migros, Carrefour ve Kipa'dır. Finnet'in verilerine göre BİM 11,8 milyar TL ciro ile gıda perakende kategorisinde ciro bazında açık ara önde gitmektedir. Bu neticeden ortaya çıkacağı üzere en hızlı büyüyen kanal indirim mağazacılığıdır. Rekabet Kurumunun hazırladığı sektör incelemesi nihai raporuna göre organize perakende içinde yer alan indirim mağazacılığı formatı, 2004-2009 döneminde yaklaşık %182 lik artış ile en hızlı büyüyen kanal olmuştur. İndirim mağazacılığı kanalını diğer formatlardan ayrıştı-

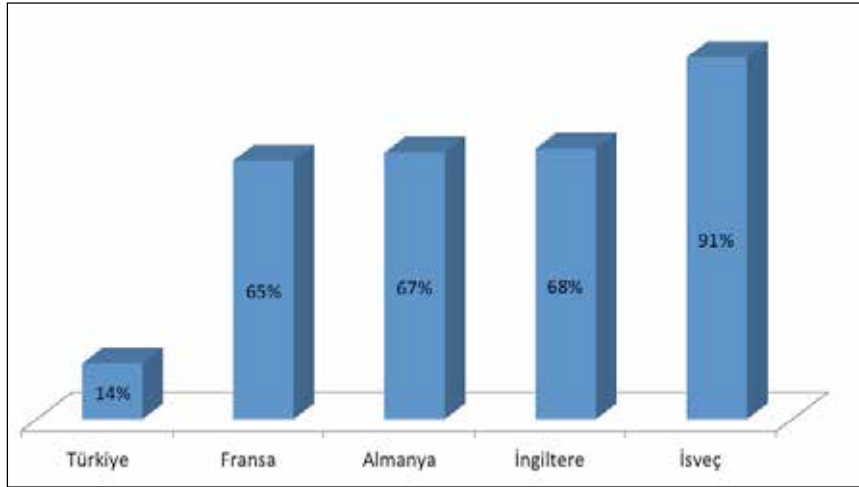
Türkiye'de perakende satışlar (Mİr \$)

Kaynak: Deloitte

Yoğunlaşma Oranları, CR4

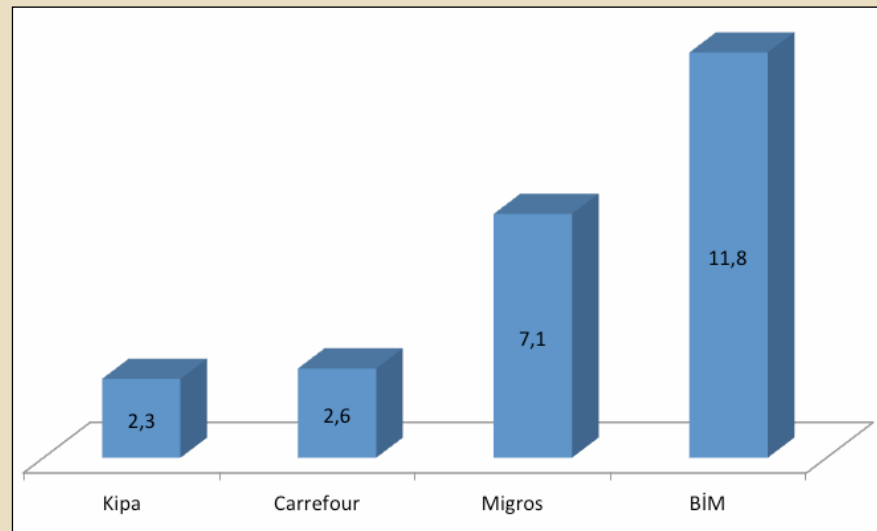
Kaynak: Rekabet Kurumu Perakende Sektör Raporu

ran en belirgin özellik özel markalı ürünlerin satış hacmindeki büyüklüğüdür. Bim'de özel markalı ürünlerin aldığı pay 2005 yılında %46 iken 2013 yılında %67'ye yükselmiştir. Bu yüksek oran tüketiciye fiyat avantajı sağlarken, perakendeciye tedarikçi karşısında rekabet kuvvetini arttırmaktadır. Diğer taraftan özel markalı ürünlerin payının artması tedarikçiyi

olumsuz etkilemektedir.

Özetlemek gerekirse, Türkiye'de gelecek yıllarda Perakende sektörünün büyümeye devam edeceğini, bu büyümenin özellikle organize perakende kanalında hissedilir olacağı öngörülmektedir. İndirim mağazacılığının sektörün parlayan yıldızı olmaya devam edeceği düşünülmektedir.

CR4 Türkiye (MİT TL)

Kaynak: Finnet

Erman Oymagil kimdir ?

Üç kuşaktır ticaretle uğraşan bir ailenin oğlu olarak 1976 yılında Ankara'da doğdu. İlk orta ve lise eğitimini Özel Ayşe Abla Lisesinde, Lisans eğitimini 1998 yılında Bilkent Üniversitesi İşletme fakültesinde yaptı. Ardından USIU San Diego, Amerika Birleşik Devletleri'nde iki yıl boyunca MBA öğrenimi gördü. Yüksek lisans eğitimim sonrasında Merrill Lynch Yatırım Bankasında finansal danışmanlık stajı yapıp Türkiye'ye döndü.

Evli ve bir çocuk babası olan Oymagil, Cep Grosmarket A.Ş., Cep Restoran A.Ş ve Nuh Andaş Gıda Ltd Şti'de Yönetim Kurulu Başkanı, TÜGİAD Ankara Şubesi ve Gimat Gıda San ve Tic A.Ş'de yönetim kurulu üyesi olarak görev yapmaktadır. Oymagil, ATB 4. Meslek komitesi üyesidir.

Elektronik Ürün Senedi İşlemleri ve Alım Satım Platformu Toplantısı Ahibozy'da yapıldı

Ankara Ticaret Borsası (ATB) tarafından düzenlenen Elektronik Ürün Senedi İşlemleri ve Ürün Senetlerinin Alım Satım Platformu toplantısı, ATB'nin Ahibozy Hububat ve Bakliyat Borsasında Elektronik Satış salonunda yapıldı. Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK), Takasbank, TMO TOBB Lidaş, ATB Tescil Bürosu Elemanları, ile ATB'ye üye firmaların temsilcilerinin katıldığı toplantıda genel sorunlar tartışıldı ve çözüm önerileri ele alındı.

ATB Genel Sekreteri Eyüp Ş. Ömeroğlu'nun açış konuşması ile başlayan toplantıda merkezi Kayıt Kuruluşundan Atilla Gürses, Takasbank'tan Şebnem Kocatürk ve Alpata firmasından Murat Sağlam, kuruluşlarının çalışmaları hakkında bilgi vererek, katılımcılardan gelen soruları cevaplandırdılar.

İki ayrı oturum halinde gerçekleştirilen toplantıda, yeni hububat sezonu öncesi tespit edilen aksaklıkların süratle giderilmesi için yapılacak çalışmalar ve bu konuda kuruluşların yapacağı işbirliği de ele alındı.

TOBB Akreditasyon Kurulu ATB'de

TOBB Eğitim ve Kalite Müdürü Halil Sait Güler, Akreditasyon Kurulu Sekreteri Volkan Tufan, Kalite Sorumlusu Özge Karatepe ile TEPAV Yönetişim Etütleri Direktörü Emin Dedeoğlu ve Strateji ve Projeler Koordinatörü İdil Özdoğan'dan oluşan bir heyet Ankara Ticaret Borsası'nı ziyaret etti.

Genel Sekreter Eyüp Şenol Ömeroğlu ve Akreditasyon Sorumlusu Serap Demirbaş'tan, ATB'nin çalışmaları hakkında bilgi alan heyet üyeleri 2008 yılında ve 5. Dönemde Akredite olan Borsamızın, akreditasyon çalışmaları konulu bilgilendirme toplantısı gerçekleştirildi. Heyet üyeleri, ATB'nin yeni hizmet binasında da incelemelerde bulundu.

Sevindiren nüfus artışı

Teşvikler sayesinde küçükbaş ve büyükbaş hayvan sayısı arttı

Türkiye'nin yılın 10 aylık dönemindeki büyükbaş hayvan ithalatı, geçen yılın aynı dönemine göre miktar bakımından yüzde 55, değer bakımından yüzde 57,8 oranında azaldı.

Türkiye'nin uzun yıllar boyunca düşen hayvan varlığı verilen teşvikler sayesinde tekrar yükselişe geçti. 2009'da 37.6 milyon olan hayvan sayısı, dört yılda yüzde 40 artarak, 2013'te 52,9 milyona çıktı.

Türkiye dünyanın en pahalı etini tüketen ülkelerden biri. Bunun en önemli nedeni ise yakın zamana kadar hayvan varlığının yetersizliği

olarak görülüyordu. 2001 yılından beri istikrarsız bir seyir izleyen hayvan varlığı 2009'dan bu yana artışa geçti. 2009 yılında 10 milyon 723 bin olan sığır sayısı 2013'te 14 milyon 415 bine çıkarken, 2009'da 21 milyon 749 bin olan koyun varlığı 29 milyon 284 bine, 5 milyon 128 bin olan keçi varlığı ise 9 milyon 225 bine ulaştı. Hayvan sayısındaki artış kırmızı et üretimine de olumlu yansıdı. 2009'da 412 bin ton olan kırmızı et üretimi 2013'te 996 bin tona çıktı.

Ekonomist dergisinin yaptığı araştırmaya göre, hayvan varlığındaki bu pozitif gelişmenin en önemli nedeni verilen destekler oldu. Büyükbaş hayvancılıkta özellikle büyük özel sektör kuruluşlarının da yatırıma soyunması ilgiyi artırdı.

Keçi Sütüne Talep Arttı

Küçükbaş hayvanların bakım maliyetinin daha düşük olduğunu söyleyen Ziraatçiler Derneği Başkanı İbrahim Yetkin, "Büyükbaş hayvancılığa yatırım daha büyük donanım gerektirdiği ve maliyetler daha yüksek olduğu için üretici doğurganlığı daha fazla olan küçükbaş yöneldi. Bu da küçükbaş hayvancılıkta artışa neden oldu" dedi. Keçi varlığının artmasında ise keçi sütünün önemini anlaması ve tüketicinin daha fazla keçi sütüne yönelmesi yatıyor. Keçi üretimine de son dönemde büyük üreticiler ilgi göstermeye başladı. 2013 yılında verilen desteklerin 2014 yılında da artarak devam etmesi planlanıyor.

Pazarı Bu Rakamlar Büyüttü

Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri aracılığıyla 2010 yılın-

Kırmızı et ve süt üretiminde artış

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2014 yılı Ocak-Mart dönemine ait 'Kırmızı Et Üretimi' verilerini açıkladı. Toplam kırmızı et üretimi kurban bayramının gerçekleştiği bir önceki döneme göre yüzde 49,8, bir önceki yılın aynı dönemine göre de yüzde 11,3 oranında azaldı.

Sığır eti üretimi bir önceki döneme göre yüzde 49,3 oranında azalırken, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 9,3 oranında azaldı. Koyun eti üretimi bir önceki döneme göre yüzde 49,9 oranında azalırken, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 12,8 oranında azaldı.

TÜİK'in 2014 yılı Mart ayına ait 'Süt ve Süt

Ürünleri Üretimi' verilerine göre toplanan inek sütü miktarı Mart ayında bir önceki aya göre yüzde 2,2 oranında artış gösterdi.

TÜİK, 2014 yılı Mart ayı 'Süt ve Süt Ürünleri Üretimi' verilerini açıkladı. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış toplanan inek sütü miktarı Mart ayında bir önceki aya göre yüzde 2,2 arttı.

Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış seriye göre ticari süt işletmeleri tarafından üretilen içme sütü miktarı 2014 yılı Mart ayında bir önceki aya göre yüzde 4,4 azalış, inek peyniri üretimi yüzde 1,6 artış, koyun, keçi, manda ve karışık sütlerden elde edilen peynir çeşitleri ise yüzde 2,1 artış gösterdi.

Hayvan varlığı dört yılda % 40 yükseldi

Yıl	Sığır	Koyun	Keçi	TOPLAM (adet)
2008	10.859	23.974	5.593	40.428
2009	10.723	21.749	5.128	37.601
2010	11.369	23.089	6.293	40.752
2011	12.386	25.031	7.277	44.695
2012	13.914	27.425	.357	49.697
2013	14.415	29.284	9.225	52.925

dan bugüne kadar 224 bin üreticiye 6,9 milyar TL sübvansiyonlu yatırım ve işletme kredisi kullanıldı.

2013 yılında ise tarıma toplamda 9,1 milyar TL bütçe ayrıldı.

2013 yılı içerisinde ıslah amaçlı anaç küçükbaş hayvan için 360 milyon TL, anaç büyükbaş ve suni tohumlamadan doğan buzağı için toplam 660 milyon TL destekleme ödemesi yapıldı.

Bunun 3 milyar TL'si hayvancılık sektörüne verildi.

Ayrıca tiftik üretimi için 3 milyon TL, büyükbaş hayvan besisi için 370 milyon TL, süt üretimi için 534 milyon TL destekleme ödemesi yapıldı.

TÜİK verilerinden derlenen bil-

giye göre, geçen yılın ocak-ekim döneminde 406 bin 776 olan büyükbaş hayvan ithalatı, bu yılın aynı döneminde yüzde 55 azalarak 182 bin 656'ya geriledi.

Geçen yılın söz konusu döneminde 660 milyon 247 bin dolar olan ithalat gideri de yüzde 57,8 oranında azalarak 278 milyon 200 bin dolara düştü.

Bu dönemde, 146 milyon 746 bin dolar değerinde 126 bin 583 baş damızlık veya kasaplık olmayan büyükbaş, 85 milyon 606 bin dolar değerinde 26 bin 745 baş düve, 44 milyon 224 bin dolar değerinde 28 bin 802 baş kasaplık dana ithal edildi.

En fazla ithalat Uruguay'dan

Ocak-ekim döneminde en fazla it-

halatın yapıldığı ülke Uruguay oldu. Türkiye bu dönemde Uruguay'dan 55 milyon 570 bin dolar değerinde 45 bin 409 baş damızlık veya kasaplık olmayan büyükbaş hayvan ithal etti.

Bu ülkeyi, 47 milyon 454 bin dolar değerinde 43 bin 232 başla Macaristan, 46 milyon 44 bin dolar değerinde 15 bin 393 başla ABD, 33 milyon 981 bin dolar değerinde 22 bin 169 başla Brezilya, 32 milyon 458 bin dolar değerinde 25 bin 459 başla Avustralya takip etti.

Küçükbaş ithalatı yüzde 77 azaldı

Yılın 10 aylık dönemindeki küçükbaş hayvan ithalatı da geçen yılın söz konusu dönemine göre miktar bakımından yüzde 77 azalarak 90 bin 995 başa, değer bakımından ise yüzde 65,7 azalarak 14 milyon 182 bin dolara geriledi.

Ocak-ekim döneminde 6 milyon 680 bin dolar değerinde 23 bin 490 damızlık koç ve koyun, 6 milyon 445 bin dolar değerinde 63 bin 694 damızlık olmayan koyun, 851 bin dolar değerinde bin 785 damızlık teke ve keçi, 204 bin dolar değerinde 2 bin 26 kuzu ithal edildi.

Tarım arazilerinin miras yoluyla bölünmesi sona erdi

“ Tarım arazilerinin toplulaştırılmasını öngören Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ve Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı, TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi. ”

Ankara Ticaret Borsası (ATB) Yönetim Kurulu Başkanı Faik Yavuz'un ilk kez 2002 yılında dile getirdiği “tarım arazilerinin miras yoluyla bölünmesinin” önlemesine

ilişkin yasal değişiklik 2014 yılında nihayet hayata geçti. Gıda tarım ve Hayvancılık Bakanı M.Mehdi Eker yaptığı açıklamada yapılan yasal değişikliklerin Türk tarımının geleceği-

ni şekillendireceğini söyledi. Bakan Eker, tarım arazilerinin toplulaştırılması sayesinde üretimin artacağını, bunun göçü de engelleyeceğini ifade etti.

Kanun neler getiriyor ?

TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilen Kanuna göre, asgari tarımsal arazi büyüklüğü, bölge ve yörelerin toplumsal, ekonomik, ekolojik ve teknik özellikleri gözeticilerle Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na belirlenecek. Belirlenen asgari büyüklüğe erişmiş tarımsal araziler, bölünemez eşya niteliği kazanacak. Asgari tarımsal arazi büyüklüğü; mutlak tarım arazileri, marjinal tarım arazileri ve özel ürün arazilerinde 2 hektar, dikili tarım arazilerinde 0,5 hektar, örtü altı tarımı yapılan arazilerde 0,3 hektardan küçük belirlenemeyecek. Bakanlık, asgari tarımsal arazi büyüklüklerini günün koşullarına göre arttırabilecek. Tarım arazileri Bakanlıkça belirlenen büyüklüklerin altında ifraz edilemeyecek ve hisselendirilemeyecek. Hazine taşınmazlarının satış işlemleri hariç olmak üzere, pay ve paydaş adedi arttırılamayacak. Ancak, tarım dışı kullanım izni verilen alanlar veya çay, fındık, zeytin gibi

Tarım Arazilerinin miras yoluyla bölünmemesi için yıllarca mücadele veren ATB Başkanı Yavuz'un 2002 yılında Star Gazetesi'nde yayınlanan haberi.

özel iklim ve toprak ihtiyaçları olan bitkilerin yetiştiği alanlarda, arazi özellikleri nedeniyle belirlenen asgari tarımsal arazi büyüklüğünden daha küçük parsellerin oluşması gerekli olduğu takdirde, Bakanlığın uygun görüşü ile daha küçük parseller oluşturulabilecek.

Mülkiyet devri esas olacak

Mirasa konu tarımsal arazi ve yeter geliri tarımsal arazilerde mülkiyetin devri esas olacak. Mirasçılar arasında anlaşma sağlanması halinde, mülkiyeti devir işlemleri mirasın açılmasından itibaren bir yıl içerisinde tamamlanacak. Mirasçılar, miras bırakanın ölümünden sonra terekede bulunan tarımsal arazi ve işletmenin mülkiyeti hakkında; bir mirasçıya veya yeter geliri tarımsal arazi büyüklüklerini karşılaması durumunda birden fazla mirasçıya, Türk Medeni Kanunu'na göre kuracakları aile malları ortaklığına veya kazanç paylı aile malları ortaklığına, mirasçılarının tamamının miras payı oranında hissedarı oldukları Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kuracakları bir limited şirkete ve mülkiyetin üçüncü kişilere devrine karar verebilecek. Mirasçılar arasında anlaşma sağlanmadığı takdirde, mirasçılardan her biri yetkili sulh hukuk mahkemesi nezdinde dava açabilecek. Bu durumda sulh hukuk hakimi, tarımsal arazi veya işletmenin mülkiyetinin; tespit edilen ehil mirasçıya devrine, birden çok ehil mirasçının bulunması halinde öncelikle asgari geçimini bu işletmeden sağlayan mirasçıya, bunun bulunmaması halinde bu mirasçılar arasından en yüksek bedeli teklif eden mirasçıya devrine, ehil mirasçı olmaması halinde mirasçılar arasından en yüksek bedeli teklif eden mirasçıya devrine karar verebilecek. Birden fazla ehil mirasçı olması ve bu mirasçılarının miras dışı tarımsal arazilere sahip olması durumunda, bu mirasçılarının mevcut arazilerini yeter geliri büyüklüğüne ulaştırmak veya bu arazilerin ekonomik olarak işletilmesine katkı sağlamak amacıyla,

Eker: Hedef dünya ile rekabet edebilir bir tarım

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı M.Mehdi Eker, TBMM'de yaptığı konuşmada, kabul edilen kanunla hedefin dünya ile rekabet edebilir bir tarım olduğunu söyledi. Dünyanın hiçbir gelişmiş ülkesinde Türkiye'deki gibi bir toprak rejiminin olmadığını belirten Bakan Eker, ortalama tarım işletmesi büyüklüğünün İngiltere'de 53.8, Fransa'da 52.1, Almanya'da 45.7, İspanya'da 23.8 hektar olduğunu, Türkiye'de ise bu rakamın 5.9 olduğunu belirtti. Bakan Eker, Türkiye'nin bu durumda diğer ülkelerle tarım sektöründe rekabet etmesinin güç olacağını ifade etti. Türkiye'de 1961 yılından 2003 yılına kadar 450 bin hektar arazinin toplulaştırıldığını, hükümetleri döneminde ise 4 milyon hektar arazinin toplulaştırıldığını, 2 milyon hektar arazi ile ilgili çalışmanın da bu yıl sonunda tamamlanacağını anlatan Bakan Eker, ancak bir yandan da arazi bölünmelerinin devam etmesi nedeniyle bu çalışmaların yetersiz kaldığını kaydetti.

Arazileri ilçelere göre sulu, kuru, dikili, örtü altı kategorilerine ayrılarak değerlendirileceğini belirten Bakan Eker, "Arazinin, bir ailenin karnını doyurabilecek büyüklükte olmasını istiyoruz. Tarımsal üretimde kişi başına düşen milli gelir 3 bin 600 dolar. Bunun dört katı yaklaşık 31 bin Türk Lirası yapıyor. Bu asgari bir ölçü. Gelişen refah ve artan ihtiyaca göre Bakanlar Kurulu bu oranı azaltıp yükseltebilecek" diye konuştu.

hakim tarım arazilerinin yeter gelir büyüklüğü aranmaksızın bu mirasçılara devrine karar verebilecek.

Hakim satışa karar verebilecek

Mirasa konu tarımsal işletmenin kendisine devrini talep eden mirasçı bulunmadığı takdirde, hakim satışına karar verebilecek. Bu suretle yapılacak satış sonucu elde edilen gelir, mirasçılara payları oranında paylaşılacak. Tarımsal işletme mülkiyetinin mirasçılardan birine devredilmesinden itibaren 20 yıl içerisinde bu işletmeye ait arazilerden tamamının veya bir kısmının tarım dışı kullanım

nedeniyle değerinde artış meydana gelmesi durumunda; devir tarihindeki arazinin parasal değeri tarım dışı kullanım izni verilen tarihe göre yeniden hesaplanacak. Bulunan değer ile arazinin yeni değeri arasındaki fark diğer mirasçılara payları oranında arazinin mülkiyetini devir alan mirasçı tarafından ödenecek.

Bakanlık devir için 3 ay süre verecek

Kamu kurum ve kuruluşları ile finans kurumları, tarımsal işletme mülkiyetinin belirtilen sürede devredilmediğini, Bakanlığa bildirecek.

Bakanlık mirasçılara 3 aylık süre verecek. Verilen süre sonunda devir olmaması halinde, Bakanlık resen veya bildirim üzerine bu yerlerin istemde bulunan ehil mirasçıya, ehil mirasçı olmaması durumunda en fazla teklifi veren istekli mirasçıya devri, aksi halde üçüncü kişilere satılması için ilgili sulh hukuk mahkemesine dava açabilecek. Sulh hukuk hakimi, mülkiyetin devrini uygun bulduğu mirasçıya, diğer mirasçıların miras paylarının bedelini mahkeme veznesine depo etmek üzere 6 aya kadar süre verecek. Belirlenen süreler içerisinde bedelin depo edilmemesi ve devir hususunda istekli başka mirasçı bulunmaması durumunda hakim, tarımsal arazinin veya tarımsal işletmenin açık artırma ile satılmasına karar verebilecek. Mirasçılardan, diğer mirasçıların paylarının karşılığını öz kaynakları ile ödeyemeyecek durumda olanların, bu ödemeleri yapmak için bankalardan kullanacakları kredilere faiz desteği verilebilecek. Ayırt etme gücüne sahip olmayan küçük mirasçı bulunması halinde hakim, yeter geliri tarımsal arazilerin yönetimini, dava sonuçlanana kadar mirasçılardan birine verebilecek.

Tarımsal arazilerin satılması halinde, sınırdaş tarımsal arazi malikleri de önalım hakkına sahip olacak. Tarımsal arazi sınırdaş maliklerden

birine satıldığı takdirde, diğer sınırdaş malikler önalım haklarını kullanamayacak. Önalım hakkına sahip birden fazla sınırdaş tarımsal arazi malikinin bulunması halinde, hakim tarımsal bütünlük arz eden sınırdaş arazi malikine önalıma konu tarımsal arazinin mülkiyetinin devrine karar verecek.

Aile malları ortaklığı, kazanç paylı aile malları ortaklığı veya limited şirketin; herhangi bir nedenle sona ermesi ve tasfiye olması halinde, bu ortaklıklara veya limited şirketlere ait tarımsal araziler yeter geliri tarımsal arazi büyüklüklerin altında kalacak şekilde bölünemeyecek. Bakanlık, gerekli hallerde asgari tarımsal arazi büyüklüğünün altındaki tarımsal arazileri toplulaştırabilecek veya bu düzenleme kapsamında kamulaştırabilecek.

Toplulaştırma uygulamalarında, tahsisli araziler asgari tarımsal arazi büyüklüğünün altındaki arazilerle birleştirilerek yeter geliri tarımsal arazi büyüklüğünde yeni tarımsal araziler oluşturulabilecek. Bu suretle

oluşturulan araziler; öncelikle toplulaştırma veya kamulaştırma konusu olan arazi maliklerine, bu kişiler satın almadığı takdirde asgari büyüklükte tarım arazisi bulunmayan yöre çiftçilerine Maliye Bakanlığı'nca doğrudan satılacak. Bu maddenin yayımı tarihinde mirasçılar arasında henüz paylaşımı yapılmamış tarımsal arazilerin devir işlemleri, daha önceki kanun hükümlerine göre tamamlanacak. Bu maddenin yayımı tarihinden önce tarımsal arazilerin paylaşımına ilişkin açılan ve halen devam eden davalarda da önceki kanun hükümleri uygulanacak. Kanunun yayımı tarihinden itibaren 2 yıl içinde yapılacak devir işlemleri harçlardan müstesna olacak. Bu süre Bakanlar Kurulu tarafından 2 yıl uzatılabilecek. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na 351'i taşrada olmak üzere, toplam 489 kadro ihdas edilecek.

Kasaplık Hayvanlarda Karkas Sınırlandırma ve Derecelendirmenin Önemi ve Gelişimi

Globalleşen dünya'da; iktisadi mal üretimi ve dış ticarete sürdürülebilirliğin sağlanması, rekabet gücünü artırma ve pazar payını geliştirmenin ancak kaliteli mal üretmekle mümkün olabileceği anlaşılmış, bu çerçevede üretimde kalite seferberliğine dönük çalışmaların yoğunlaştığı görülmektedir.

Ekonomi'de her iktisadi mal ve hizmetin bir standardı olması gerektiği, kaliteli mal üretmenin en kısa ve etkili yolunun da belirlenen standartları uygulamaktan geçtiği bildirilmektedir.

Modern ekonomik teori "bir ticari mal" veya "bir ürünü" tanımlamanın zorluğuna dikkat çekmiştir. Açıkça bir pazarda el değiştiren her "bir ticari mal" grubu, diğer topluluklardan farklıdır; aynen bir ağaçtaki her bir yaprağın diğerinden farklı olması gibi. Yapraklar gibi mallarda her biri "bir ticari mal" olarak adlandırılacak kategorilere ayrılma- ta örneğin yaban domuzu, sığır, buğday, mısır vb. ayrılabilmelerini sağlayan bazı farklılıklara sahiptir.

Pazar, ekonomik yaşamda önem kazandıkça, malların tanımlanmasında daha fazla kesinlik arzu edilir hale gelmiştir, cari fiyatları tek fiyatla değil, farklı fiyat

Engin SAKARYA*

Mustafa Bahadır ÇEVİRİMLİ**

Mehmet Saltuk ARIKAN**

aralıklarında ifade edilmesi anlamına gelmektedir. Pazar sınıfı, tanınırlık sağlamak için her ticari mal örneğin; kasaplık sığırları ağırlık ve alt sınıflara göre derecelendirilmektedir.

Bu sınıflandırma ve alt sınıflandırma süreci pazar kusursuzluğu kavramının, daha geniş ve daha doğru uygulanmasına izin vermektedir. Tanımlanmış ürünler değişik topluluklar arasında çok az farklılık göstermektedir. Fiyatlandırma daha objektif hale gelmekte, çünkü malların sınıflara ve derecelere göre sınıflandırılması, pazar yerindeki belirli mal topluluklarının ne kadar değere sahip olduğuyla ilgili "pazarlığı" azaltmaktadır.

Standardizasyon ve derecelendirme; pazar kanalı boyunca malların hareketini basitleştirir, kolaylaştırır ve daha az masraflı hale getirir. Standartlar ölçümün mihenk taşıdır. Hayvansal ürün pazarlamada iki tip standart esas önem arz etmektedir. Ağırlık ve ölçümler için

olan standartlar ve kalite için olanlardır. Derecelendirme, kalite standartlarına göre ürünleri çeşitli kategorilere (dereceler olarak adlandırılan) ayırmaya karşılık gelmektedir. Standartlar, günümüzde bilgi ve üretim teknolojilerindeki gelişmeye paralel olarak, uluslararası ticaretin ortak dili olmuştur.

Ağırlıkların ve ölçülerin standardizasyonu dünyanın gelişmiş ülkeleri tarafından kabul görmüş olup, bu tip standartlar olmadan modern pazarlamanın imkânsıza yakın olacağı vurgulanmaktadır. Endüstrinin büyük bir kısmında kalite standartlarına göre ürün üretilmekte, eğer ürün kalite standartlarını karşılamazsa ya reddedilmekte ya da düzeltme için geri yollanmaktadır.

Hayvansal ürünlerde kalite-kontrolün son derece zor bir iş olduğu unutulmamalı, uygun ölçüler tespit edilemezse kalite-kontrolü başarılı olamamaktadır. Hayvancılıkta kalite standardizasyonunda, mevcut üretim mümkün olduğunca standart paylara ayrılmakta, bu nedenle de hayvansal ürünler geniş bir kalite aralığında üretilmektedir. Yüksek kaliteli kasaplık hayvanların ve karkasların pazarlanmasında eğilim, dereceleme ve verime yöneliktir.

Diğer taraftan, son yıllarda soğutma tekniğindeki gelişmelerle, taşımada (frigofrik) tır ve kamyonların kullanımı, ulaşım alt yapısındaki iyileşmeler, radyo, bilgisayar gibi iletişim araçlarının gelişimi ile fiziksel malların, merkezi veya terminal pazarlarda toplanma ihtiyacı azalmış ve uzak mesafeden malların tanımlanmasında kesin dile olan ihtiyaç artmıştır. Yerel ve uzak mesafedeki alıcılar bu şekilde aynı ticari dili konuşabilmekte, fiyatlar üzerinde anlaşma sağlayabilmekte, minimum enerji harcayarak maksimum verimle, doğru bir şekilde malları alıp satabilmektedirler.

Sığır Karkaslarında Sınıflandırma ve Derecelendirme

Sınıflandırma ve derecelendirme; kırmızı et pazarının canlı hayvandan tüketiciye ulaşana kadar ki süreçte çok el değiştirmesinden ve ürünün pazarlama kanalları içerisinde farklı yollar izlemesinden kaynaklanan karmaşık yapısı nedeniyle, pazarda her aşamadaki alıcı ve satıcıların birbirlerini anlayabilmeleri ve bu sayede pazarlamayı kolaylaştırmak amacıyla, ürünlerin belirli bir düzen içerisinde ayrıştırılması olarak nitelendirilmektedir.

Karkas sınıflandırma, sığır ve koyun karkaslarının kullanım amaçlarına göre uygunluk ve değerlerinin doğru olarak tanımlanmasında (perakende satış, catering, işleme vb.) kullanılmaktadır. Oluşturulan sığır karkası şablonlarında; kullanılan ana kriterler ağırlık, konformasyon ve yağlılıktır.

Pazar yapılarında genel olarak; canlı hayvanın yerel pazarda satışı, pazarlama aşamasının ilk basamağıdır. İkinci basamakta karkasın toptancı ya da et işleme ünitelerine satışı gerçekleşmektedir. Son aşama ise, toptancıların ve et işleyicilerinin perakende pazarına etleri (parça et ve et preparatları) sunmasından oluşmaktadır.

Bu pazarlama yapısında; canlı hayvanı satın alanın talep ettiği özelliklerle, kombina veya perakendecilerin hatta son tüketicinin talep ettiği özelliklerin farklılık göstermesi sınıflandırma ve derecelendirme kavramlarını standartlaştırmayı ve uygulamayı oldukça güçleştirmektedir. Diğer taraftan sınıflandırma ve derecelendirme farklı iki kavramı ihtiva etmesine rağmen bir biri yerine yanlışlıkla kullanılmaktadır. Sınıflandırma; karkasın pazarlamada kullanılan özelliklerinin ta-

nımlanmasıyla oluşturulan grupları, derecelendirme ise; fiyatlandırma amacıyla, pazarın ihtiyaçlarına göre karkasa farklı değerler verilmesidir.

Pazarda, alıcı ve satıcı için kasaplık hayvanın kesim değerinin objektif olarak tespit edilememesi büyük bir risktir. Kesim değerini etkileyen başlıca faktörlerden; kalite faktörleri yanında karkas bileşimini oluşturan bölümler ve organların payını da bilmemiz, etin işlenmesini yönlendirmek ve maliyetler açısından önemlidir.

Bütün satın alma süreçlerinde sınıflandırma fiyatla direkt olarak bağlantılıdır ve üreticiyle kesimhane arasındaki bir yerde ilişkiyi sağlamaktadır. Diğer taraftan sınıflandırma ve derecelendirmede oluşturulan tablonun ne anlama geldiğini, talep edilen hedef bölgeleri bilmek, işletmelerin ödeyeceği parasal miktarı bilmesi açısından son derece önemlidir.

Karkas Derecelendirmenin Tarihsel Süreci

Dünyada önceleri kasaplık canlı hayvanların pazarlamada, tahmini baş-

ve canlı ağırlık üzerinden yapılmış daha sonra ise karkas ağırlıklarına bağlı olarak ticarete işlem görmüştür. Bu süreç içerisinde alıcılar karkas ağırlığını tahmin edebilmek için randıman, bel çevrelerinin uzunluğu ve kaburga bölgesi alanı (dış yağ kalınlığı) gibi kriterlere göre de fiyat vermeye başlamışlardır.

19. yüzyılın sonlarında taşımacılık ve soğuk muhafaza tekniğindeki gelişmeler sayesinde Güney Amerika, Avustralya ve Yeni Zelanda'dan Avrupa'ya uzak mesafeli kırmızı et ticaretinin başlamasıyla alıcılar, ürünü görmeden almak durumunda kalmaları ile kasaplık hayvanları tanımlama ve sınıflandırmasında ortak bir dile ihtiyaç duymuşlardır.

Kasaplık canlı hayvanlarda tek tip sınıf ve derece belirleme çalışmalarına ilk olarak 20. yüzyılın başlarında Illinois Tarımsal Araştırma Merkezinde (IAES) başlanmıştır. Bu çalışmalar doğrultusunda Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) Tarım Bakanlığı (USDA) 1915 yılında sınıflandırma ve derecelendirme çalışmalarına başlamış ve 1916 yılında

ise çiftlik hayvanları ve etleri için tek tip sınıflandırma uygulamasını yürürlüğe koymuştur. Pilot uygulamalara ise 1917 yılında başlanmış ve 1918'de USDA tarafından ülke genelindeki fiyatlar, talep ve arz durumları bu sınıf ve derecelere göre kaydedilmeye başlanmış ancak bu uygulama kombina ve satıcıların birçoğu tarafından uygulanmamış, firmalar geliştirdikleri kendi marka ve derecelendirme sistemlerini uygulamayı sürdürmüşlerdir.

USDA, 1923 yılında kamu kurumları sığır eti alımlarını karkas derecelendirmesine göre düzenlemeye başlamış ve oluşturulan bu grading sistemi 1926'da ülkedeki kamu kurumlarının hemen hepsinde kullanılmaya başlanmış ve 1927 yılında günlük ticari alımlara da yansiyarak, 1928'de talep eden herkese ücreti karşılığında derecelendirme hizmeti verilmeye başlanmıştır. Gönüllü katılım esasına dayanan bu sistemde sadece İkinci Dünya Savaşı süresince kesilen bütün sığırlara uygulanma zorunluluğu getirilmiş, belirli değişiklikler yapılarak günümüzde ABD'de halen kullanılmaktadır.

Amerika da 1924-1932 yılları arasında deneme devresi geçirmiş olan "randıman şartlı alımın" kalite bakımından alt kademelere yüksek fiyat vermesini sağlayan bir rejim olduğu anlaşılmış ve uygulamadan vazgeçilmiştir. Süreç içerisinde günümüz et piyasasında canlı hayvan ve karkas ticaretinde şeffaf, kalite-fiyat ilişkisini objektif kriterlere göre az bir yanılma payı ile ortaya koyan sistemler geliştirilmiştir.

Hayvancılık ve et endüstrisi dış ticaretinde önemli gelişme sağlayan Avustralya, soğutma ve taşıma tekniğindeki gelişmeler ile uzak mesafeli canlı hayvan ve kırmızı et ticaretinde önemli gelişmeler kaydetmiştir. Buna paralel olarak hayvansal ürünler dış ticaretinde talebi karşılamaya dönük olarak kalite-fiyat ilişkisini oluşturmada sınıflandırma ve derecelendirme çalışmalarına öncelik veren ülkelerden birisidir. 1987 yılından sonra Meat and Standart Australia (MSA) tarafından oluşturulan standartlar çerçevesinde (cinsiyet, yaş tayini ve karkas ağırlığı kriterleri ile) sistem sürdürülmüştür. MSA standartlarıyla alıcının talepleri doğrultusunda soğuk karkas üzerinde mermerleşme, yağ ve et rengi kriterlerine göre derecelendirme yapılmış

son olarak 1995 yılında ise isteğe bağlı olarak uygulanan ve son tüketiciye dönük bir derecelendirme sistemi geliştirilmiştir.

Avrupa ülkelerinde sınıflandırma ve derecelendirmeye dönük ulusal uygulamalar 1960'lı yılların sonlarında uygulanmaya başlanmış, Almanya, Fransa, İrlanda, Britanya, Hollanda ve Danimarka gibi ülkelerin hepsi 1970'li yılların sonuna kadar kendi sistemlerini oluşturmuşlardır. Bu ülkelerde uygulanan sınıflandırma sistemleri; ağırlık, yaş, cinsiyet, yağlılık ve konformasyon gibi ortak karkas özelliklerine dayanmasına rağmen sınıflandırmada kullanılan isimler ve sınıf çeşitliliği ülkelere göre farklılıklar arz etmekteydi.

Avrupa Ekonomik Topluluğunun kurulmasından sonra 1968 yılında kurucu altı ülkeden uzmanların bir araya gelmesiyle mevcut sınıflandırma ve derecelendirme sistemleri kombine edilerek ortak bir sistem geliştirme çalışmalarına başlanmış ancak 1970'li yılların sonlarına kadar ülkelerin mevcut sistemleri hakkında korumacı tutumları nedeniyle genel kabul gören bir sistem üzerinde uzlaşma sağlanamamıştır.

Avrupa Birliği'nde günümüzde sığır ve dana eti ortak piyasa düzeninde karkasların sınıflandırılması ve derecelendirilmesi 1208/81 sayılı düzenleme ile 1 Temmuz 1981'den itibaren üye ülkelerde uygulanmaya başlanmıştır. Süreç içerisinde uygulamada görülen aksaklıklar nedeni ile çeşitli değişiklikler yapılmış, kesim sonrası karkas değerinin konformasyon ve yağ örtüsü ölçütlerine göre daha objektif olarak değerlendiren kriterler tespit edilerek uygulamaya konulmuştur. Birliğe üye ülkelerde "ticaret sınıfları" düzenlemeleri uyarınca, satışa ya da tüketime sunulan sığır etinin kategorisi (A, B, C, D, E) olarak, konformasyon sınıfı (E, U, R, O, P) olarak, yağ dokusu sınıfı ise (1, 2, 3, 4, 5) olarak tanımlanması zorunlu tutulmuştur.

Günümüzde canlı hayvanlar ve karkas pazarlamada, objektif olarak değerlendirilmede sorunlarla karşılaşabilmektedir. Hayvansal ürünlerde tüketici talepleri ve kalite tercihleri, üreticilere doğru bir şekilde yansımamakta, bu durum üreticilerin kaliteli ürün üretimini teşvik etmede yetersiz kaldığı gözlemlenmektedir.

Avrupa Birliği'nde Sığır Karkasları

nın Sınıflandırma ve Derecelendirilmesi

AB'de hayvansal üretimin yönlendirilmesi ve piyasaların dengelenmesi amacıyla ürün ve ürün gruplarının belirli bir rejime tabi tutulması şeklinde ifade edilen Ortak Piyasa Düzenleri (OPD), Ortak Tarım Politikası (OTP)'nin en eski ve en önemli araçlarından birisidir. OPD'leri zaman zaman revizyona uğradığı (ödemeler konusunda) görülmektedir. Ancak "sınıflandırmalar ve standartlar" ile kurumsal yapıda (ödeme kurumu) önemli bir değişiklik gözlenmemektedir.

Topluluk 1962 yılından itibaren kimisi ürün gruplarının OPD'ne alınmasını kabul etmiş, ancak ortak fiyatların belirlenerek düzenlemeye geçilmesi Sığır ve Dana Eti OPD'de 1967/68 üretim döneminde olmuştur. Koyun ve kuzu etinde ise bu dönem 1980/81 yılında olmuştur.

Ortak piyasa düzenlerinin temeli, fiyat ve destekleme politikalarıdır. Birlik içinde uygulanan hedef fiyat ve müdahale fiyatı, üçüncü ülkelerin rekabetine karşı iç piyasayı koruyucu destekler gibi her ürün için farklı uygulamalar söz konusudur. Fiyat saptamalarında ürünün kalitesine göre de müdahale fiyatları değişmektedir.

Karkas derecelendirme ve sınıflandırılması, sığır eti rejiminde pazar fiyatını belirlemede önemli rol oynamakta, böylece fiyat karşılaştırmaları yapılabilmekte, kesim ağırlığına göre fiyat belirleme ve müdahale alımlarında (her kalitedeki et için) tek bir müdahale alım fiyatı oluşturulmaktadır. Böylece kasaplık hayvanların et sanayinde hammadde olarak kullanım amacına dönük, uygunluk ve değerlerinin doğru olarak tanımlanması da mümkün olabilmektedir.

AB Kırmızı Et OPD'ne göre karkas etlerinin mevzuata uygun olarak sınıflandırılması kesimhanelerin sorumluluğunda bulunmakla birlikte yetişkin sığır ve koyun karkaslarına ilişkin sınıflandırma kriterlerinin uygulanıp uygulanmadığı, AB Komisyonu ve üye devletlerden uzmanların yer aldığı özel bir komite tarafından denetlenmektedir.

AB'nde yetişkin sığır karkaslarının derecelendirilmesinde (grading), "karkas" ve "yarım karkas" gibi ifadelerin tanımları ile birlikte karkasların hangi kategorilere ayrılması gerektiğine açıklık getirilmektedir. Buna göre, karkaslar hayvanın kastre edilip edilmemesi,

Tablo 1. AB’de Kasaplık Sığırlarda Cinsiyete Göre Karkas Derecelendirme

Cinsiyet	Kısaltma	Nitelikler
Erkek	A	2 yaşından küçük kastre edilmemiş genç erkek hayvanların karkası
Erkek	B	Kastre edilmemiş erişkin erkek hayvanların karkası
Erkek	C	Kastre edilmiş erişkin erkek hayvanların karkası
Dişi	D	Doğum yapmış erişkin dişi hayvanların karkası
Dişi	E	Diğer dişi hayvanların karkası

cinsiyeti ve yaşına göre, A, B, C, D ve E olmak üzere 5 ayrı kategoriye ayrılmaktadır. Kasaplık sığırlarda cinsiyete göre karkas sınıflandırması Tablo 1’de sunulmuştur.

Görüldüğü üzere, kasaplık sığırlarda cinsiyet, yaş ve karkas ağırlığı itibarıyla yer alan kategoriler ve nitelikleri karkas sınıflandırmanın temelini oluşturmaktadır.

AB sığır karkaslarında sınıflandırma, konformasyon ve yağ örtü derecelerine göre yapılmaktadır. Karkas tanımı yönetmelikte; kasaplık hayvanların kanının akıtılması, iç organlarının çıkartılması ve derinin yüzülmesinden sonraki tüm gövde kısımları olarak tanımlanmaktadır. Yarım karkas ise simetrik olarak servikal, dorsal, lumbal ve sakral vertebraların ortası ile sternum ve symphysis pelvisin ortasından ikiye ayrılmış karkas kısımlarından her biri şeklinde tarif edilmektedir.

AB’de karkasların satışa sunulması aşamasında 1208/81 sayılı konsey yönetmeliğine göre; karkasta baş, atlanto-occipital eklem, ayaklar carpa metacarpal veya tarso metatarsal eklemden ayrılma-

lı, göğüs ve karın boşluğundaki organları içermemeli, böbrekler, böbrek yağları ve pelvis yağları karkasta kalabilir veya alınabilir. Üreme organları ve bunlara bağlı kaslar alınmış olmalı, dişilerde meme ve meme yağları bulunmamalıdır.

Konseyin 2930/81 sayılı yönetmeliğinde sığır karkaslarının sınıflandırılmasında bütün kategorilerde but, sırt ve omuz gibi vücut kısımlarının gelişimi dikkate alınmakla birlikte, AB’de kabul edilen sığır ve dana karkas konformasyon sınıfları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. AB’de Sığır ve Dana Karkas Konformasyon Sınıfları

Konformasyon Sınıfı	Tanım
S Superior (süper)	Tüm profiller konveks, ekstrem kas gelişimi (çift kaslı karkas tipi)
E Excellent (mükemmel)	Bütün profiller konveks- aşırı konveks arasında kaslar mükemmel gelişmiş
U Verygood (çok iyi)	Profiller (but,sırt vb.) genellikle konveks, kaslar çok iyi gelişmiş
R Good (iyi)	Profiller düz kaslar iyi gelişmiş
O Fair (orta)	Profiller düz-konkav arasında, kaslar vasat gelişmiş
P Poor (kötü)	Profiller konkav-çok konkav arasında, kaslar zayıf gelişmiş

Tablonun incelenmesinden de görüleceği üzere, sığır ve dana konformasyon sınıflarına göre üstün yüksek kaliteli (S), mükemmel (E), çok iyi (U), iyi (R), orta (O) ve kötü (P) olmak üzere 6 kategoride sınıflandırılmıştır.

S sınıfı karkas, butlar çift kaslı, sırt ve omuz çok geniş, aşırı konkavdır. E sınıfı karkas, tercih edilen bütün profilleri konveks karkas sınıfıdır. Sırt, kol, sağrı ve but gibi karkas bölümlerinde kas gelişimi ileri düzeyde bulunmaktadır. U sınıfı, profillerin tümü konveks olup iyi bir kas yapısına sahiptir. Karkasın kol, omuz ve sağrı kısımları belirgindir. R sınıfı sığır karkas sınıfında genel olarak profiller düzdür. Kol omuz ve sağrı kasları iyi derecede gelişmiştir ve kalça profilleri düzdür. O sınıfı vasat karkas sınıfı olarak tanımlanmaktadır. Profilleri düz-konkav arasındadır. Kaslar az derecede gelişmiş ve kol, sırt ve omuz kısımları orta derecede gelişmiş olup kalça profili düzdür. P sınıfı ise yetersiz ve zayıf karkas sınıfı olup, tüm profilleri konkavdır. Kas yapısı zayıf olmakla birlikte; kol, omuz ve sırt kısımları az gelişmiş, karkas kemikleri ise belli olmaktadır.

Sığır ve dana karkaslarında bir diğer kalite ölçüsü de karkaslardaki yağ örtü derecesidir. Yağ örtüsü derecesi iç yağ ve kabuk yağları yardımıyla yapılmaktadır. İç yağlar için göğüs boşluğunda diyafram bölgesinde yağ dokusunun depolanması ölçü olarak alınmakta, kabuk yağları ise karkasın dış yüzeyindeki subkutan yağ tabakasının kalınlığı ile ölçülmektedir.

Komisyon sığır karkaslarının uniform bir yapıda sınıflandırılmasını sağlamak amacı ile karkas konformasyon ve yağ örtü sınıflarının belirlenmesinde daha anlaşılır bilgiler eşliğinde sınıflandırma yapılmasına bir takım yardımcı tanımlamalar ile açıklık getirmiştir.

AB’nde sığır ve dana karkaslarında yağ örtü derecesi ile ilgili sınıflandırma sistemi Tablo 3’de sunulmuştur.

Tabloda görüldüğü üzere, sığır ve dana karkas yağ örtüsü sınıfları 1’den 5’e kadar tanımlanmaktadır. Yağ örtü derecesine göre, düşük (1), zayıf (2), ortalama (3), yüksek (4) ve çok yüksek (5) olmak üzere 5 ayrı kategoride sınıflandırılmaktadır.

Konformasyon ve yağlılığın bir arada değerlendirilmesi karkastaki satılabilir et oranını ortaya koyabilmektedir bu da işletmede özellikle et verimliliği ve işleme

Tablo 3. AB’nde Sığır ve Dana Karkas Yağ Örtüsü Sınıfları

Yağ örtüsü sınıfı	Tanım
1 Low (düşük)	Yok denecek kadar az kabuk yağı
2 Slight (zayıf)	Hafif ve ince bir yağ örtüsü, kaslar hemen hemen her yerde görülebilir durumda
3 Average (ortalama)	Kaslar, but ve omuzlar hariç diğer kısımlar yağ ile kaplı, göğüs boşluğunda az düzeyde yağ birikimi
4 High (yüksek)	Kaslar yağ ile örtülü fakat omuz ve but kısmen görülebilir durumda, göğüs boşluğunda önemli miktarda yağ birikimi
5 Very High (çok yüksek)	Bütün karkas yağ ile kaplı, göğüs boşluğunda çok miktarda yağ birikimi mevcut

giderleri üzerine direkt etkisi bulunmaktadır.

AB içerisinde karkas sınıflandırma şemasına dayanarak sığır karkas fiyatlarının belirlenmesi ile ilgili kararında fiyatların mezbahalarda detaylı olarak sınıflandırılmış ve tartılmış karkasların her bir 100 kg’ı için belirleneceğini ve karkas ağırlığının ön soğutmadan sonraki ağırlık veya kesim sonrası sıcak ağırlık olabileceğini 10.03.1982 tarihli düzenlemesi ile belirtmiştir.

AB normlarına göre sınıflandırılan sığır karkaslarının işaretlenmesinde ilk olarak kategori, sonra konformasyon sınıfı ve en sonunda ise yağ örtüsü sınıfı belirtilmektedir. Örneğin D-R-3 ile sınıflandırılan bir karkas, R konformasyon sınıfı ve 3 nolu yağ örtüsü sınıfına sahip olan bir inek karkasını ifade etmektedir. Sığırlar için et piyasasında R sınıfı en genel olanı (ortalama) olup, yağ örtüsü sınıfında ise 3-4 sınıfı en çok işlem gören karkas grubudur.

AB’nde ticaret sınıfları düzenlemeleri uyarınca satışa ya da tüketime sunulan sığır ve dana etlerinin karkas derecesinin, konformasyon ve yağ örtüsü sınıflarının yönetmelikteki gibi tanımlanması zorunludur. Bu tanımlama eğitilmiş personel tarafından görsel olarak hemen kesimden sonra değerlendirilmekte, dondurulmadan önce de doğal ve çıkmaz boyalar kullanılarak karkasın her iki tarafından damgalanmaktadır.

Buraya kadar yapılan açıklamalardan, sığır karkaslarının objektif olarak ölçülemeyen bazı özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Alıcının derecelendirmeyi adil bir şekilde yapılması konusunda tereddütleri bulunmakta, dolayısıyla

bazı durumlarda derecelendirmeyi hükümet derecelendiricisi gibi tarafsız üçüncü kişilere bırakmak tavsiye edilmektedir.

Koyun karkaslarının sınıflandırılmasında, AB komisyonu tarafından belirlenmiş bir norm bulunmamakla birlikte, koyun karkasları da, sığırlarda olduğu gibi kategori ve ticari sınıflar olmak üzere iki şekilde sınıflandırılmaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri’nde Sığır Karkaslarının Sınıflandırılması ve Derecelendirilmesi

ABD’de sığır karkaslarının derecelendirme işlemi tüketiciler açısından ürünün tercih edilmesinde belirleyici bir faktördür. Aynı şekilde sığır karkas derecelendirmesi üreticiler için de ürünlerinden elde edecekleri ekonomik kazanç bakımından bağlayıcı özelliكتedir. USDA’nın 1996 yılında yürürlüğe koyduğu “Kasaplık Sığırların Derecelendirme Standartları ve Sığır Karkaslarının Derecelendirmesi için Standartlar” yö-

netmeliğine göre karkas derecelendirme işlemi yürütülmektedir. Bu yönetmelik ile farklı sığır popülasyonu ve karkas gruplarını kalite ve kompozisyon açısından daha üniform hale getirmek hedeflenmiştir. Derecelendirme işlemi üretici ve tüketicilerden bağımsız bir şekilde bakanlık yetkilileri tarafından kalite ve verimlilik ölçülerine göre gerçekleştirilmektedir.

Kalite derecelendirmede; pişmiş ürünlerde; tat, kıvam, sululuk ve etin sert olmaması gibi bir takım karakteristik özelliklere göre sığır ve dana eti kalitesi “prime, choice, select, standart, commercial, utility, cutter ve canner” şeklinde sınıflandırılmaktadır.

Bu sınıflandırma; öküz, düve ve inekler olmak üzere bir grup içinde ele alınırken boğalar bu gruplandırmanın dışında tutularak prime, choice, select, standart ve utility olarak; inekler için ise prime sınıfı hariç geri kalan yedi sınıf içinde değerlendirilir. Prime, choice ve standart sınıfta; öküz, düve ve inekler için maksimum 42 aylık yaş sınırı, select sınıfı içinse 30 aylık yaş sınırı mevcuttur. Commercial sınıfında öküz, inek ve düvelerde 42 aylık yaştan büyük olma şartı vardır. Daha düşük sınıf olan utility, cutter ve canner derecelendirme sınıflarında hayvan türleri için bir yaş sınırlaması bulunmamakla birlikte, boğaların sınıflandırılması için maksimum 24 aylık yaşta olması gerekmektedir.

ABD’de prime, choice, good, commercial, canner, catter... gibi bir çok kaliteler merdiveni olduğundan, dereceler arasında çok az fiyat farkı olmakla beraber en düşük kalitelerle en yüksek kalite arasında fark nispi olarak büyük olmaktadır. Sığırlarda ticaret sınıfı sisteminin uygulamaya başlaması ile karkas kilogram fiyatı üzerinden yapılan ticaret ve pazarlama sistemi önem kazanmıştır.

Derecelendirme; karkas kalite indikatörlerinden fiziksel olgunluk ve ette mermerleşme kriterlerine göre de belirlenmektedir. Hayvanlarda yaşın ilerlemesiyle etin sertliği arttığından, fiziksel olgunluk yaşa göre; 9-30 aylık sığırlar A, 30-42 aylık B, 42-72 aylık C, 72-96 aylık D ve 96 ay ve üzeri yaştaki sığırlar E sınıfı olarak derecelendirilmektedir. Mermerleşme derecesine göre toplamda on ayrı sınıf mevcut olup, 12. Kaburga bölgesindeki etin mermerleşme derecesi tayin edilerek sınıflandırılmaya karar

Tablo 4. ABD’de Sığır ve Dana Etinde Karkas Derecelendirme

Mermerleşme Derecesi	Olgunluk Derecelendirilmesi				
	9-30 aylık	30-42 aylık	42-72 aylık	72-96 aylık	96 ay ve üstü
Görece çok	Prime	Prime/Commercial	Commercial	Commercial	Commercial
Oldukça fazla	Choice	Commercial	Commercial	Commercial	Commercial/Utility
Fazla	Choice*	Commercial	Commercial	Commercial/Utility	Utility
Az	Choice	Standart	Standart/Utility	Utility	Utility
Oldukça az	Select	Standart	Utility	Utility	Utility/Cutter
İz miktarda	Standart	Standart	Utility	Utility/Cutter	Cutter
Neredeyse yok	Standart	Standart/Utility	Utility/Cutter	Cutter	Cutter/Canner

verilmektedir. Fiziksel olgunluk ve mermerleşme tayini yapılan etlerin Tablo 4’de sunulduğu gibi kalite derecelendirilmesine karar verilmektedir.

Örneğin; mermerleşme derecesi fazla 20 aylık bir düve kesim sonucunda etin piyasa çıkmadan önce hangi kategoride sınıflandırılacağı Tablo 4’e bakılarak karar verilir. Bu düve 9-30 aylık sütununda mermerleşme derecesinin fazla olduğu noktada Choice* derecelendirme damgası ile piyasa sunulmaktadır.

ABD sığır eti piyasasında en fazla commercial (%20) ve utility (%50) sınıfı pazarlanmaktadır. Besiciler, piyasanın en çok talep ettiği ve her zaman müşteri bulabilecek kalitede hayvan yetiştirme ve beslemeye çaba göstermektedirler. Üretici hayvanını pazarlama kondisyonuna erişmeden satmama eğilimindedir.

Karkas verimlilik hesaplamaları yapılırken; sıcak karkas ağırlığı, kaburga bölgesi dış yağ kalınlığı, kaburga bölgesi alanı ölçümü ve böbrek, pelvis, kalp bölgesi yağ yüzdesi faktörleri de değerlendirilmede dikkate alınmaktadır.

Verimlilik ölçülerine göre değerlendirilmede ise kol, bel, kaburga ve gerdan bölgelerinin kabuk yağı tıraşlanmış ve kemiksiz elde edilecek et miktarının tahmininde kullanılmaktadır. Bu kategoride 1’den 5’e kadar sınıflandırma olmakla birlikte sınıf sayısı arttıkça kabuk yağı tıraşlanmış ve kemiksiz elde edilecek et miktarı oranı düşmektedir. Bu oran 1.sınıfta %52,3’ten büyükken sınıf sayısı arttıkça düşmekte 5.sınıfta ise %45,4’den küçük olmaktadır.

Kasaplık hayvan ekspertizinde yağlılık denilince hayvanın optimum bir derecede, yağ gelişimi anlaşılır. Bu gelişim derecesi, her canlı kasaplık hayvan kalitesinde ayardır. Her kalite bir altında-

kinden %6 nispetinde fazla yağlılık taşır. Bu özellikle Amerikan kasaplık hayvan pazarlamasında daha barizdir. Et kalitesi aynı olsa dahi yağ miktarları farklı, bu şekilde verime göre tasnif edilmiş gövdeler için ayrı ayrı fiyat teşekkül etmektedir. Çünkü yağ fiyatları, kırmızı et fiyatlarının çok altındadır.

Kesim sonrası ve işleme sürecinde; karkasları derecelendirmeye tabi tutmak et işleyicileri açısından USDA karkas derecelerinin kullanımı isteğe bağlıdır. Hizmete saatlik veya haftalık sözleşme bazlı bir şekilde erişilebilir. Bir çok tüketici ve satıcı özellikle sığır eti ve kuzu etinde kalite standardı olarak USDA derecelerine bağlı olduğu için bir çok işleyici bu hizmeti özellikle USDA seçim ve esas kalite karkaslarında kullanmayı yararına görmektedir.

Çiftlik hayvanlarının “derece ve verim” (grade and yield) temelinde alımlarında uygulanan genel kurallar USDA’nın “Et İşleyicileri ve Hayvan Pazarları Yönetimi” tarafından belirlenmiştir.

Diğer Bazı Ülkelerdeki Karkas Derecelendirme Sistemleri

Avustralya’da uygulanmakta olan MSA (Meat Standart Australia) derecelendirme sistemi EUROP ve USDA gibi diğer derecelendirme ve sınıflandırma sistemlerinden, etin pişme kalitesinin tüketimden önce tahmin edilebilmesi kriterinin olması ile farklılık arz etmektedir. Bu nedenle dünyada tüketiciye dönük olarak hem objektif hem de en başarılı derecelendirme sistemi olarak kabul edilmektedir.

Dünya 2011 yılı et ihracatı rakamlarına bakıldığında; 922.967 tonla Brezilya’nın birinci sırada olduğu görülmektedir. Avustralya 913.603 ton

rakamıyla ikinci sıradadır, ancak değer bakımından Avustralya’nın dış ticarete lider pozisyonunda olmasında MSA programının önemi büyüktür. Bu sistemde oluşturulan veri tabanı üzerinden etin bölgesi, pişirme metodu, ırk, cinsiyet, yaş, karkas ağırlığı, fizyolojik yaş, mermerleşme, karkasın asım metodu ve pH değerleri üzerinden gerçekleştirilen istatistiksel bir öngörü metodu ile derecelendirme işlemi gerçekleştirilmektedir.

Kanada 1929 yılında karkas derecelendirmesine başlamış ve ABD’de uygulanan sisteme oldukça benzer bir sistem kullanılmaktadır. Derecelendirme sistemleri; cinsiyet, yaş, karkas verimliliği, mermerleşme ve renk kriterleri üzerinedir.

Japonya’da fiyatlandırma, derecelendirmeye bağlı olarak yapıldığından dolayı uygulanması zorunludur. Günümüzde bu sistem, 1975 yılında kurulan Japonya Et Derecelendirme Birliği (JMGA) tarafından yürütülmekte ve ABD’de yürütülen sisteme oldukça benzemektedir.

Brezilya, Arjantin, Uruguay ve Paraguay’dan oluşan Mercosur ülkeleri büyük miktarlarda kırmızı et üretimi ve ihracatı yapmaktadır. Bu ülkelerde birbirine oldukça benzer sınıflandırma ve derecelendirme sistemleri bulunmaktadır ve hemen hepsinde yaşa bağlı cinsiyet sınıfları ve çeşitli kalite kriterlerine bağlı olarak öngörülen verimlilik dereceleri bulunmakla beraber uygulanması zorunlu değildir. Genellikle firmalar ihracat yaptıkları ülkelere göre belirledikleri kendi derecelendirme sistemlerini kullanmaktadırlar.

Karkas Değerlendirilmesinde Yeni Uygulamalar

Geçmişten günümüze geliştirilen ve ortaya konan kalite derecelendirme ve

sınıflandırma işlemlerinin geri planında sığır eti tüketimini artırmak ve uluslar arası anlamda rekabet avantajı yaratılma amaçları yer almaktadır. Günümüzde bu amaca ulaşabilmek için tüketici tercihlerine dönük ve objektif derecelendirme sistemlerinin olması bir zorunluluk haline gelmiştir. Ürünün bir takım içsel (tekstür, aroma) ve dışsal kalite (paketlenme, etiket, ambalaj vs) kriterleri tüketicide bir beklenti yaratmaktadır. Ürünün tüketimi sonucunda tüketicide oluşan kalite fikrine deneyimlenen kalite denilmektedir.

Tüketicide ürüne dair tatmin duygusunu oluşturabilmenin tek yolunun deneyimlenen kaliteye bağlı oluşu ve bunda etkili olan faktörlerinde karkas özellikleriyle yakın ilişkisinden dolayı karkas derecelendirmesi konusunda mevcut kriterlerinin daha tutarlı ve objektif bir şekilde değerlendirilebilmesi için yeni teknikler geliştirilmesi gerekliliğine vurgu yapılmaktadır. Geliştirilmekte olan tekniklerin başlıcaları; video görüntüsü analizi, ultrasonogram, radyografi gibi uygulamalardır. Bu uygulamalardan video görüntüsü analiz sistemi günümüzde yaygın kullanım alanı bulmaktadır.

Karkas değerlendirmesi amacıyla ilk video görüntüsü analiz sistemi (VGA) 1981 yılında Kansas Eyalet Üniversitesi'nde yapılmıştır. Avrupada ise 1980 yılında Danimarka ve Fransa'da çalışmalara başlanmıştır. Günümüzde ise BCC2, VBS2000, Normaclass, VI-Ascan, CVS olmak üzere beş adet VGA sistemi ticari olarak piyasada bulunmaktadır. Bu sistemlerin çalışma prensibi; sisteme bağlı bulunan kameraların aldığı görüntüler bilgisayar ortamında

toplanmakta ve bilgisayar bu görüntüleri uzunluk, alan, hacim, açılar ve renk gibi kriterler açısından inceleyerek daha önceden tanımlanmış olan kriterlere göre sistem tarafından kıyaslanarak karkas uygun sınıflara yerleştirilmektedir.

Yapılan çalışmalar neticesinde VGA sistemlerinde doğru tanımlamalar yapıp gerekli referans değerler sağlandığı sürece tüm sınıflandırma ve derecelendirme sistemlerinde tutarlı ve güvenli sonuçlar vermektedir. Video görüntüsü analiz sistemleri AB tarafından güvenilir olarak kabul edilmektedir. Günümüzde USDA, EUROP ve MSA gibi sınıflandırma ve derecelendirme sistemlerinin yapmış olduğu değerlendirmelerde subjektif ölçüm ve değerlendirme işlemlerinden, bilgisayar ve görüntü sistemi destekli objektif ölçüm ve derecelendirme işlemlerine doğru hızlı bir geçişin olduğu gözlemlenmektedir.

Karkas Pazarlanmasında Sınıflandırma ve Derecelendirmenin Pazara Etkileri Hayvansal ürünler oldukça çeşitlilik gösterdiğinden, bu ürünlere olan talep de tüketici tercihlerinin farklılıklarından dolayı çeşitlilik arz etmektedir. İşte bu ürün yelpazesini tüketicilere tercihleri doğrultusunda sunabilmek ve ulaştırabilmek amacıyla sığır ve dana eti, karkas ve ürünlerini bir düzen içerisinde ayırtmak kırmızı et pazarına çeşitli katkılar sağlamaktadır.

Bu katkılar; ürünlerin örnek ya da belirli bir tanımla satılmasını mümkün kılarak pazarda hilelerin önüne geçilmesini, fiyat oluşumuna temel teşkil etmesi sayesinde de piyasada daha anlamlı fiyatların oluşmasını, ticareti için kolaylık sağlamaktadırlar.

Ürünlerin, tüketici taleplerini daha iyi karşılayabilmesi nedeniyle ürün kalitesine güven artmakta, bunun sonucunda da belirli ürünlerin talep eğrisi sağa kaymaktadır ve o ürünlere olan talep artmaktadır. Tüketicilerin ihtiyaçlarının belirlenmesine yardımcı olmakta, piyasada aradıkları ürünleri bulabilmeleri sağlanmakta ve bu sayede de talep değişkenliği azaltılmaktadır.

Derecelendirilerek yapılan et satışlarında toplam kazanç, ortalama fiyatla yapılan satış gelirini geçmektedir. Ortalama fiyat mekanizmasında tek bir talep eğrisi olurken, sınıflandırılarak yapılan satışlarda her sınıfın ya da derecenin kendi talep eğrisi olmaktadır. Bu sayede bazı sınıfların talebi inelastik yapısını sürdürmesine rağmen bazı sınıfların talep esnekliği elastik bir özellik kazanmaktadır.

Tüketiciye bilgi sağlanması sayesinde talep güçlenmekte ve satıcıların promosyon yapmalarına olanak tanımaktadır. Üreticiler ise kar marjlarını arttırmak amacıyla, satış aşamasında yöntemler aramak yerine maliyet unsurlarını azaltmaya yönelmesi sağlanmaktadır. Uzakta alım yapılabilme imkânı sayesinde maliyetlerin azalmasını sağlamaktadır. Derece standartları olmadan bu tarz tedarik ve ilgili ekonomiler tabii ki mümkün olmayacaktır.

Sınıflandırma ve derecelendirme üreticinin ileriye dönük üretim planlamasını yönlendirmesine olanak tanımakta, üreticinin kısa dönem için pazarlama yöntemini belirlemesinde yardımcı olmaktadır. Örneğin; üretici ulaştırma maliyetlerini göreceli olarak azaltabilmekte, yüksek değerli ürünlerini uzak pazarlara gönderirken, düşük değerli ürünlerini

yakın pazarlarda tüketime sunarak maliyetlerinin düşmesini sağlamaktadır.

Türkiye’de Sığır Karkaslarının Sınıflandırılması ve Derecelendirilmesi

Kırmızı et sektöründe, günümüze değin AB normlarında benzer karkas sınıflandırma ve derecelendirme sistemi bugüne kadar uygulamaya konulmaması sonucu hayvansal ürün piyasalarında ve tüketimde kalite-fiyat ilişkisi yeterince kurulamamıştır.

AB ile müzakere sürecinde olduğumuz bu günlerde, et endüstrisinin en önemli sorunlarından birisi kaliteli ve yeterli miktarda hammadde tedarikinin bütün yıl boyunca karşılanamamasıdır. Sektörün diğer önemli bir sorunu ise hayvanların kimlik ve kayıt sisteminin tamamlanmasına dönük çalışmaların yetersizliğidir. Hayvan hareketlerinin etkili bir şekilde izlenebilmesi, kesilen hayvanların mezbaha ve kombinalarda sağlık kontrol, mali konulara ilişkin kayıtların tutulmasına dönük çalışmaların yoğunlaştırılması zorunludur.

Sektörde faaliyette bulunan mezbaha ve kombinalar; kuruluş yeri açısından iyi planlanmamış, dağınık bir yapıda, farklı kesim kapasitelerinde ve genelde AB kriterlerini karşılamayan bir yapıdadır. Bu işletmelerde; alım, kesim, maliyetler ve fiyat gibi istatistikî bilgiler tutulmamaktadır. Et ve ürünlerinin izlenebilirliği açısından pazarlama sürecinde stokla-

ma, etiketleme ve sınıflandırmaya ilişkin standartlarda ise henüz AB yönetmelikleri ile uyum sağlamadığı görülmektedir.

Türkiye rekabet gücünü artırma, ulusal ve dış ticaretini kolaylaştırmak ve toplumun yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla çeşitli ürünlerde standardizasyon oluşturmaya yönelik çalışmaları yapmak üzere 1960 yılında Türk Standartları Enstitüsü (TSE) kurulmuştur. TSE kuruluş tarihinden itibaren çeşitli ürünlerle ilgili standardizasyon çalışmalarında bulunmuş, enstitü tarafından kabul edilen standartlar “Türk Standardı” adını almıştır. Ancak bu standartlara uymak isteğe bağlı olup, standardın ilgili olduğu bakanlığın onayı ile Resmi Gazetede yayımlanarak mecburi kılınabilmektedir. Hayvancılıkta ele alınan konularda zorunlu kılınan herhangi bir standart saptanamamıştır.

TSE hayvancılık ve hayvansal ürünlerle ilgili standartları oluşturmada, 1966 yılında kasaplık sığır ve dana için gerekli standartlar belirlenmiştir. Kasaplık sığır sınıflandırması (TS 668) taze, soğutulmuş ve dondurulmuş olarak piyasaya arz edilen kasaplık sığır gövde etlerinin (bütün, yarım, çeyrek) standartlarını ve kasaplık dana sınıflandırması (TS 669) ile taze, soğutulmuş ve dondurulmuş olarak piyasaya arz edilen kasaplık dana gövde etlerini kapsayan standartlar belirlenmiştir. Bu sınıflandırmada; yaş, cinsiyet,

konformasyon, etlilik ve yağlılık kalite sınıflandırılmasında göz önüne alınan özelliklerdir. Buna göre; Sığırlar, Ekstra (AA), Birinci (A), İkinci (B), Üçüncü (C), Dördüncü (D) kalite sınıflarına ayrılmıştır.

Görüldüğü üzere, TSE tarafından; hayvan türlerine göre kasaplık hayvan, gövde sınıflandırma ve standardizasyon çalışması yapılmış ancak uygulaması mecburi kılınmamıştır. Bu standartları oluşturmada; ülkemiz hayvanlarının anatomik özellikleri dikkate alınmadan, üzerlerinde yeterli bilimsel, deneysel araştırma çalışmaları yapılarak bulunacak gerçekçi değerlere dayandırılmadan yapılmış olduğu için maalesef et piyasasında uygulama şansı bulamamıştır. Diğer taraftan sektör paydaşlarına; hayvancılıkta ve hayvansal ürünlerde standartların oluşturulmasında konunun önemi, piyasalara olumlu etkileri, eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterince yapılamaması uygulamada öne çıkan diğer eksiklikler olmuştur.

Günümüze değin Türkiye’de kasaplık hayvan alım (fiyat) politikalarında; gerek kamu gerekse özel kesimin kalite-fiyat ilişkisini kuramaması üretim ve tüketim piyasalarında gelişimi kısıtlayan en önemli faktör olmuştur. Kırmızı et sanayinin gelişiminde önemli görev üstlenen, en büyük kasaplık hayvan tedarikçisi olan Et ve Balık Kurumu, hayvan alım

politikasında kalite-fiyat ilişkisini yeterince geliştirememiştir.

Kurum yıllarca, halen devam etmekte olan hayvan alımlarında karkaslarda artan randımına prim ödemesi yaparak, randımını bir kalite kriteri olarak değerlendirmektedir. Oysa yukarıda açıklanan çeşitli gelişmiş ülke örneklerinde canlı hayvan ve karkas alımlarında uygulanan sınıflandırma ve derecelendirme sistemlerinde randıman tek başına kalite faktörü olarak değerlendirilmemektedir. Bu uygulama maalesef hayvancılıkta üretim kesiminin kaliteli hayvan yetiştirme ve besiyeye alma konularında gelişimini de engelleyen bir yaklaşım olmuştur.

Son dönemde kurum alımlarında randımanla birlikte, karkasta yağlı ve yağsız kesim şeklinde farklı alımlarda yapılmaktadır. Yağlı kesime tabi tutulan sığırların böbrek ve böbrek yağları, pelvis boşluğu yağları ile salkım ve fitik yağları alınmaksızın ortaya çıkacak sıcak karkas ağırlığı (et kilosunu) üzerinden ödeme yapılmaktadır. Bu durum yağlılığın primlendirilmesine diğer taraftan et/yağ oranını dengeli bir şekilde üreten besicileri haksız rekabete uğramasına, ödeme yapan kurum açısından ise gereksiz mali külfetlere neden olmaktadır.

Diğer yandan Türkiye’de tüketilen et ve mamulleri ve diğer hayvansal ürünlerin miktarları da kentsel ve kırsal alanlara göre değişiklik göstermektedir. Artan nüfus, tüketicilerin geliri ve kültür seviyelerinin yükselmesi sonucu tüketim merkezlerinde kırmızı ette, yağlı ete karşı talep her geçen gün biraz daha azalmakta, buna karşılık özellikle yağsız sığır ve genç dana eti tüketimine karşı talep artışı gözlenmektedir. Tüketicilerin gelir ve kültür düzeyinin yükselmesine paralel olarak yağsız et taleplerinin de artması, karkasta yağsız bol et veren parçaların değerini artırmaktadır. Bu talep eğilimi, karkasta değerli etlerin oranını artırma çalışmalarına ağırlık verilmesi gereğini ortaya koymaktadır.

Türkiye’de son yıllarda büyük tüketim merkezlerinde özellikle süper marketlerin et reyonu sunumlarında et preparatları ve ürünleri farklılık gösterse de istenen hijyen, kalitede ve çeşitlilikte olmadığı görülmektedir. Sunulan ürünlerin, üretim aşamaları ve kalitesi, saklama koşulları vb. (etiket) tüketiciciyi bilgilendirme ve izleme gibi konularda bilgi yetersizliği güncelliğini sürdürmektedir.

Diğer taraftan karkas parçalama ve et preparatlarının sunumu ve çeşitlendirmede firmalar arası farklılıklar görülmekte, standart bir yöntem uygulanmamaktadır. Oysa bu ürünler, AB’nde olduğu gibi soğutulmuş ve kalite sınıfı belirlenmiş karkaslarda standart parçalama ile üretilmeli ve pazarlanması hedeflenmelidir.

Sonuç ve Öneriler

Gelişmiş ülkelerde, kasaplık hayvanların sınıflandırılması ve derecelendirilmesine yönelik çalışmalar ve uygulamalar et endüstrisinin gelişiminde önemli rol oynamıştır. Kalite-fiyat ilişkisinin kurulmasında; kalite kriteri ile karkasın ekonomik değeri arasında güçlü bir ilişki olması temeline dayanmakta olup, fiyat düzenlemede de temel yaklaşım, üreticiyi tatmin edici düzeyde ödüllendirerek, tüketici talebini karşılayan ve üretimi teşvik esasına dayanmaktadır.

Türkiye’de kırmızı et sektöründe karkas sınıflandırma ve derecelendirmeye dönük uygulamaların eksikliğine ilaveten standart parçalama ve et preparatlarının tanımlanmasına dönük çalışmalar da yetersiz kalmıştır. Sektörde gerek üretim gerekse tüketim piyasalarında kalite-fiyat ilişkisinin kurulmaması piyasaların gelişimini olumsuz yönde etkilemekte, haksız rekabet ortamı yaratmaktadır. Türkiye kırmızı et sektöründe, Sığır ve Dana

Eti OPD’ne ve mevzuata uyum sağlanması, rekabet ve dış ticaret açılarından da AB benzeri bir grading sisteminin oluşturulması zorunluluğu bulunmaktadır.

Türkiye’de et endüstrisinin gelişmişliği, piyasa yapısı ve süper marketlerin yaygınlaşması bu çalışmaların önemini daha da artırmaktadır. Özellikle süpermarketlerin ve et işleyicilerinin kullanım amacına göre hangi karkasın uygun olduğunu belirten karkas derecelendirme sisteminin varlığı piyasada işletmelerin karlı ve verimli çalışmasında önemli bir faktör olacaktır. Diğer taraftan sektörde kalite-fiyat ilişkisinin kurulması; besi işletmelerinin teknik ve ekonomik gelişimini, üretim kesiminin de kalite standartları yüksek et üretimini teşvik edecek, tüketiciciyi koruyan ve sanayi açısından da kaliteli hammadde teminini kolaylaştırıcı yararları bulunmaktadır. Kaliteli kasaplık hayvan ve karkas elde etmenin önemli bir unsuru, kalite ve verimi ödüllendiren ve teşvik eden fiyat politikası uygulamaları olduğu unutulmamalıdır.

AB benzeri bir grading sisteminin sektörde oluşturulmasına dönük devletin alt yapıyı geliştirme çalışmaları ve yatırımları önem kazanmaktadır. Bu çalışmalara paralel olarak, yapılacak piyasa düzenlemeleri de (teknik, hukuki ve ekonomik) et piyasasının gelişimini ve

etkinliğini arttıracaktır.

Bu açıdan kalite standartlarının devlet otoritesi tarafından ele alınması yararlı olacaktır. Konunun AB-Türkiye arasında oluşturulacak ortak bir proje geliştirilerek, proje yürütme görevinin GTHB'na bağlı en büyük kasaplık hayvan tedarikçisi olan ESK'na verilmesi başarı şansını arttıracaktır. Proje çalışmaları öncesi ve sonrası kurum, sektör paydaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirme ve eğitim yönündeki çalışmalara yoğunluk vermesi, projenin başarısında temel yaklaşım olmalıdır.

Kırmızı et sektöründe faaliyette bulunan mezbahaların %90 gibi önemli bir bölümü gerekli hijyen ve teknolojik koşulları sağlamadığı gibi, iktisadi verimlilik açısından da yeterli düzeyde değildir. Ayrıca arıtma tesisi ve çalışma ruhsatı olmayan, yan ürünleri değerlendiremeyen ve haksız rekabet yaratan bu işletmeler kapatılmalıdır. Diğer kombina ve mezbahalar ise et sanayinde çağdaş bir anlayış içinde (bölgesel bazda büyük kesimhanelerin planlanması ve kesimlerin merkezleştirilmesi olanakları) ele alınarak yeniden yapılandırılmalıdır. Özellikle Et ve Süt Kurumu'na bağlı kombinalar ve Ticaret Borsaları'na bağlı mezbahalar ve teşkilatlarının etkinleştirilmesi çalışmalarına öncelik verilmesi yararlı olacaktır. ABD'de büyük kesimhanelerin kırmızı ette standartların teşekkülünde ve uygulanmasında çok önemli katkıları olmuştur.

Kırmızı et sektöründe faaliyette bulunan işletmelere dönük rasyonelleştirme tedbirleriyle; kapasite kullanımlarının artırılması, kesim ve parçalama maliyetlerinin minimizasyonu, yan ürünlerin değerlendirilmesi, kontrolsüz kesimlerin önlenmesi, hastalıkların denetim ve kontrolü, teknik ve finansal kayıtların tutulması, ekonomik kaynakların daha rasyonel kullanımına dönük çok yönlü yararlar sağlanabilecektir.

**Prof. Dr. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Hayvan Sağlığı Ekonomisi ve İşletmeciliği Anabilim Dalı*

***Araş. Gör. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Hayvan Sağlığı Ekonomisi ve İşletmeciliği Anabilim Dalı*

Kaynaklar

- Güloğlu C (2010): Sığır Karkaslarında Sınıflandırma ve Derecelendirme Sistemleri. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Semineri, Ankara.
- Shepherd GS (1958): Marketing Farm Products, 3rd Ed. Chapter:16, Iowa State College Press.
- Polkinghorne RJ, Thompson JM (2010): Meat Standarts and Grading: A World View, Meat Science
- Kohls RL, Uhl JN (2002): Marketing of Agricultural Products, 9th Ed. Prentice-Hall.
- Fowler SH (1961): The Marketing of Livestock and Meat, 2nd Ed. Chapter: 4, The Interstate Printers & Publishers Inc.
- Fisher A (2007): Beef carcass classification in the EU: an historical perspective; Evaluation of Carcass and Meat Quality in Cattle and Sheep.: Lazzaroni, C., Gigli. S., Gabiña. D., EAAP Publication No.123 Wageningen Academic Pub.
- Kale MC (2008): Et ve Balık Ürünleri Anonim Şirketi Kombinalarında Sığır Etinin, Karkas veya Parçalanmış Et Olarak Sürümünün İşletme Gelirine Etkisi. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Kılıç S (2006): Almanya'da Sığır ve Dana Eti Piyasa Düzeni ve Türkiye İçin Sığır Eti Pazarlamasında Model Oluşturabilme Olanakları Üzerine Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Kohls RL (1961): Marketing of Agricultural Products, 2nd Ed. Chapter:14-19, The Macmillan Co.
- Taylor RE (1994): Beef Production and Management Decisions, 2nd Edition, Chapter 17, Macmillan Pub.Co
- Eur-lex.europa.eu (2007): Article 42. Community Scales for the Classification of Carcasses, 221, Council Regulation EEC No: 1234/2007.
- USDA (1997): United States Department of Agriculture. United States Standards for Grades of Slaughter Beef. Agricultural Marketing Services, Washington, D.C. Government Printing Office.
- FAOSTAT (2011): Food and Agriculture Organization of the United Nations. Trade Crops and Livestock Product Statistics.
- MSA (2007): Meat Standarts Australia. Beef Information Kit, Meat and Livestock Australia.
- Polkinghorne R, Watson R, Thompson JM, Pethick DW (2008): Current Usage and Future Development of the Meat Standards Australia (MSA) Grading System, Australian Journal of Experimental Agriculture, Vol: 2008/48.
- MacLachlan I (2001): Kill and Chill: Restructuring Canada's Beef Commodity Chain, Part:3, Ch:9, Published by University of Toronto Press
- JLTA (2005): Japan Livestock Technology Association. The Outline of Livestock Industry in Japan, Published by Japan Livestock Technology Association, March 2005.
- Steiger C (2006): Modern Beef Production in Brazil and Argentina, Choices [Electronic Magazine] Vol: 21(2).
- Acebrón LB, DOPICO DC (2000): The Importance of Intrinsic and Extrinsic Cues to Expected and Experienced Quality: An Empirical Application for Beef, Food Quality and Preference Vol: 11.
- Banovic M, Grunert KG, Barreira MM, Fontes MA (2009): Beef Quality Perception at the Point of Purchase: A Study from Portugal, Food Quality and Preference Vol: 20.
- Beriain MJ, Insausti K, Indurain G (2007): Image analysis, ultrasounds and color reflectance for beef quality estimation; Evaluation of Carcass and Meat Quality in Cattle and Sheep.: Lazzaroni, C., Gigli. S., Gabiña. D., EAAP Publication No.123 Wageningen Academic Pub.
- Allen P (2005): Evaluating Video Image Analysis (VIA) Systems for Beef Classification, Presentation, The Science of Beef Quality, May 2005.
- Oliver A, Mendizabal JA, Ripoll G, Alberti P, Purroy A (2010): Predicting Meat Yields and Commercial Meat Cuts from Carcasses of Young Bulls of Spanish Breeds by the SEUROP Method and an Image Analysis System, Meat Science Vol: 84(4).
- Yeomans J (2009): Developments in Carcase Classification of Beef and Lamb, Nuffield Farming Scholars Reports.
- Marcoux M, Pomar C, Faucitano L, Brodeur C (2007): The relationship between different pork carcass lean yield definitions and the market carcass value. Meat Science 75:94-102

NORVEÇ

Ülke Kimlik Kartı

Resmi Adı	Norveç Krallığı
Nüfus	5.002.942 (Nisan 2012)
Dil	Norveççe
Din	Evangelik Lutherçiler %86, Protestanlar ve Roma Katolikleri %3
Yüzölçümü	324.000 km2
Başkent nüfus	Oslo (906.681)
Başlıca Şehirleri (Nüfus)	Bergen (260.392), Trondheim (173.486) ve Norveç'in petrol başkenti Stavanger (126.021)
Yönetim Şekli	Parlamber Demokrası
Devlet Başkanı	Kral Harald
Başbakan	Jens Stoltenberg (A)
Para Birimi	Norveç Kronu (NOK)

Kaynak : Statist

Kuzey Avrupa'da, İskandinav Yarımadası'nın batısında yer almaktadır. Komşuları; doğu ve kuzeydoğuda İsveç, kuzeydoğuda Finlandiya ve Rusya Federasyonu olan ülkenin batıda Atlas Okyanusu'na kıyısı vardır.

Güneşin hiç batmadığı nokta olarak bilinen Nordkapp, Norveç'de yer almaktadır.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

Norveç nüfusu 1980 yılında 4.1 milyon iken 2012 yılında 5 milyona ulaşmıştır. Nüfus, düzenli olarak artmaktadır: 40 yılda 1.3 milyonluk bir artış. Nüfusun, 2020 yılında 5.4 milyona ulaşması beklenmektedir. Bu arada ülkede, orta yaş üzerindeki nüfus sayısı giderek artmaktadır.

1980 yılında ortalama yaş 33.2 iken 2012'de bu 38.9'a yükselmiştir. 2020 yılına kadar 39.7'ye yükselmesi

beklenmektedir. Orta yaş ve üzeri tüketicilerin sayısındaki artış ile ulusal tüketim kalıplarının da değişmesi beklenmektedir. Eğlence, sağlık ve orta yaş üzeri alıcılara yönelik tüketici ürünleri gibi sektörlerin ön planda olacağı tahmin edilmektedir.

Norveç'in doğurganlık oranı da Batı Avrupa ortalamasından daha yüksektir. Analistler, bu durumu ülkenin cömert aile politikalarına bağlamaktadırlar. Bunun önemli bileşenleri arasında, uzun dönemli ücretli izinler ve çocuk bakımında verilen devlet destekleri yer almaktadır.

Norveç nüfusunun %10'undan fazlası yabancı kökenlidir. Norveç'te 120.000 yabancı çalışanın çok az bir bölümünün mesleğinin olduğu belirtilmektedir. Göçmenlerin büyük bir çoğunluğu, Norveç'in yaşlanmakta olan nüfusuna tezat olarak 20-35 yaş arasındadır.

Genel Ekonomik Durum

2012 yılında Norveç ekonomisi-

nin ihrac ettiği mamul ve yarı mamul geleneksel ürünlerin fiyatları global ekonomideki yavaşlamadan dolayı zayıf bir trend göstermektedir. Bunun tek istisnası ham petrolde görülen ilkbaharda ki düşüşten sonra yaz aylarındaki yükselmedir. Yeni ham petrol ve gaz yataklarının bulunmasıyla gerek petrol sektörü gerekse genel ekonomi 2012 yılında olumlu bir seyir izlemiştir. Norveç ekonomisi, petrol sektöründeki olumlu gelişmenin diğer sektörlerle olumlu etkisiyle, pozitif bir trend kazanmıştır. Pozitif trendde hane halkı talebindeki canlılığın da olumlu etkisi vardır. Diğer taraftan, uluslararası rekabete açık sektörler bu gelişmelerden olumlu etkilenmemişler, bu sektörlerdeki firmalar, zayıf uluslararası pazarlarda rekabet etmek durumunda kalmışlardır. Bunun sonucunda bu sektörlerde büyüme gerçekleşmemiş, tersine üretim ve istihdam sorunları yaşanır hale gelmiştir. Norveç ekonomisinde 2012 yılında yaşanan olumlu durumun

yarattığı güçlü Norveç Kronu, zayıf uluslararası pazarlarda rekabet etmek durumunda kalan Norveç firmalarını olumsuz etkilemiştir.

Dış ticaretinin çok büyük bir kısmını yaptığı, başta komşu AB ülkeleri olmak üzere, AB'de yaşanan ekonomik kriz nedeniyle, Norveç'in ticaret ortakları 2012 yılında kamu harcamalarında önemli kısıntı yapmışlar ve kamu finansmanını geliştirmek adına vergileri yükseltmişlerdir. Bu ülkelerdeki katı kamu finansmanı uygulaması Norveç ekonomisini de etkilemektedir. Bu durumun önümüzdeki yıllarda da devam edeceği öngörülmektedir. Kamu harcamalarındaki azalış ve vergilerdeki artış söz konusu ülkelerde talebi azaltmakta ve bu ülkelerde büyümeyi zayıflatmaktadır. Bu durum Norveç ihracatını etkilemektedir. Yurt dışındaki düşük faiz oranları, Norveç Merkez Bankasına faiz oranlarının tespit edilmesinde serbest bir alan bırakmamaktadır. Norveç enflasyonu, enflasyon hedeflemelerinin altında-

Temel Ekonomik Göstergeler	2007a	2008a	2009a	2010a	2011b	2012 c	2013 c
GSYİH (Milyar Dolar, cari fiyatlarla)	393.5	453.9	374.8	417.5	483.6	482.3	482.2
GSYİH (Milyar NOK, cari fiyatlarla)	2,306	2,560	2,357	2,523	2,711a	2,783	2,860
Reel Büyüme Oranı (%)	2,7	0,0	-1,7	0,7	1,7a	0,9	1,4
Cari İşlemler Dengesi (Milyar Dolar)	55.4	79.2	44.5	51.4	55.9	55,6	57.0
Cari İşlemler Dengesi (GSYİH'deki payı, %)	14,10	17,50	11,90	12,30	11,50	11,50	11,80
Kişi Başına GSYİH (Dolar, cari fiyatlarla)	83,06	94,57	77,14	84,88	97,32	96,27	95,56
Kişi Başına GSYİH (Dolar, PPP*)	55,518	61,272	54,815	56,923	58,488	60,188	61,833
İşsizlik Oranı (% , ort.)	2,5	2,6	3,2	3,6	3,3	3,3	3,5
Enflasyon Oranı (% , TÜFE)	2,8	2,2	2,0	2,8	0,2	1,8	1,9
Enflasyon Oranı (% , ÜFE)	0,1	22,8	-0,7	18,4	16,2	5,4	7,8
Kredi Faiz Oranı (% , ort.)	5,9	7,4	4,5	4,2b	4,4	3,7	4,1
Döviz Kuru (NOK /\$, ort.)	5,86	5,64	6,29	6,04	5,60a	5,77	5,93
Döviz Kuru (NOK /€, ort.)	8,03	8,29	8,74	8,04	7,79a	7,56	7,65
İhracat (fob, milyar dolar)	137,0	172,7	116,0	132,7	165,2	164,4	167,3
İthalat (fob, milyar dolar)	-78,6	-87,1	-67,2	-74,3	-98,7	-98,6	-104,6
Dış Ticaret Hacmi (fob, milyar dolar)	215,6	259,8	183,2	207	263,9	263	271,9
Dış Ticaret Dengesi (milyar dolar)	58,3	85,6	48,8	58,4	66,5	65,8	62,7

conomist Intelligence Unit projeksiyonu.' ' Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Norway Country Report (Nisan 2012)

dır. 2014- 2015 yıllarında hane halkı kredilerine uygulanacak borçlanma oranlarının, bir miktar artacağı tahmin edilmektedir. 2012 yılında ki petrol sektöründe yaşanan olumlu gelişmelerin, 2014 ve 2015 yıllarında devam etmeyeceği düşünülmektedir. 2012 yılında Norveç Ekonomisinin % 4 büyüyeceği ön görülmektedir. Petrol, doğal gaz ve elektrik enerjisi üretimi, inşaat ve balıkçılık 2012 yılı

içerisinde önemli büyüme gösteren sektörlerdir.

Tarım ve Hayvancılık

Tarım sektörü oldukça küçüktür ve daralmaya devam etmektedir. İşgücünün % 2,3'ü tarımda yer almaktadır. Çiftlikler küçüktür ve faaliyetlerini sürdürülebilmek için tutarlı bir hükümet yardımına ihtiyaç duymaktadırlar.

Tarım ve gıda işleme sektörleri de dış rekabete karşı kapsamlı koruma altındadır. Balıkçılık ve balık üretimi

Balıkçılık, toplam ihracatın %6'sıdır ve ülkenin siyasi ve toplumsal kültürünün bir parçasıdır. Norveç her yıl yaklaşık 2,5 milyon ton balık yetiştirir ve Avrupa'nın en büyük tedarikçisi konumundadır.

Balıkçılık ve balık çiftliklerinde

İthalatında İlk 15 Ürün

- Elektriksiz makineler
- Kara taşıtları
- Elektrikli makineler, elektronik cihazlar
- Petrol, kömür, doğal gaz ve ürünleri
- Deniz taşıtları
- Demir-çelikten eşyalar
- Nikel ve nikelden eşyalar
- Mobilya, aydınlatma eşyaları, prefabrik yapılar
- Plastik ve plastik ürünler
- Optik, teknik, medikal cihazlar
- Alüminyum ve alüminyumdan eşyalar
- İnorganik kimyasallar İlaçlar
- Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü
- Dokuma giyim
- Kağıt ve karton, bunlardan mamul eşya

İhracatında İlk 15 Ürün

- Petrol, kömür, doğal gaz ve ürünleri
- Balık ve diğer deniz ürünleri
- Elektriksiz makineler
- Alüminyum ve alüminyumdan eşyalar
- Elektrikli makineler, elektronik cihazlar
- Nikel ve nikelden eşyalar
- Optik, teknik, medikal cihazlar
- Diğer kimyasal ürünler
- Deniz taşıtları
- Demir-çelik
- Demir-çelikten eşyalar
- Kıymetli metal ve taşlar
- Kara taşıtları
- Kağıt ve karton, bunlardan mamul eşya

balık üretimi, Norveç'in enerji sektöründen sonra gemicilikle birlikte önemli sektörüdür. Bu sektörde çalışanların sayısı 11.000 civarındadır. Norveç balıkçılıkla işteğ eden gemi sayısı 6.252 adettir. Denizlerde avlanan toplam balıkların değeri 2012 yılı 11. ayı itibari ile 16 Milyar NOK'u geçmiştir. 2012 yılının Kasım ayında somon balığının ihracat fiyatı yaklaşık olarak kilosu 29 NOK civarındadır. 2012 yılında da avlanan balık miktarı değeri olarak 2011 yılından düşük olmayacaktır.

Balık çiftliklerinde yetiştirilen ve satışı yapılan balıkların 2012 yılında 1 Milyon ton civarında gerçekleşeceği öngörülmektedir. Balık çiftliklerinde çalışan işçilerin sayısının 6.000 olduğu tahmin edilmektedir.

Norveç Dış Ticareti

Norveç, 2011 yılında 159 milyar Dolar ihracat ve 90 milyar Dolarlık ithalat tutarı ile 249 milyar Dolar seviyesinde bir dış ticaret hacmine ulaşmıştır. Dış ticaret fazlası 68 milyar Dolar'dır. Dış ticaret hacminde 2010 yılına göre yaklaşık % 20'lik bir artış gerçekleşmiştir. 2012 yılı Ekim ayında Norveç'in ithalatında, 2011 yılının Ekim ayına göre % 10,2 oranında artış meydana gelerek, rekor bir ithalat patlaması olmuştur. 2012 yılı Ekim ayında 49,5 Milyar NOK olan ithalat, 2011 yılında aynı ay içerisinde 44 Milyar NOK olarak gerçekleşmişti. 2012 yılı Ekim ayında oluşan dış ticaret fazlalığı, 31,8 Milyar NOK'a ulaşmıştır. Bu fazlalık, 2011 Ekim ayında 27,5 Milyar NOK olarak gerçekleşmiştir. Bu artışın nedeni, Ekim 2012 ayında yapılan 20,3 milyar NOK'luk doğal gaz ihracatından kaynaklanmaktadır. 2011 yılı Ekim ayında doğal gaz ihracatı 17,9 Milyar NOK olmuştur .

Yaş Sebze ve Meyve

Yaş sebze, meyve ve diğer canlı bitkiler açısından Norveç iyi bir pazardır. Her yıl Yaklaşık 1 Milyar Dolar civarında ithalat yapmaktadır. Ülkenin iklim koşullarından dolayı kış mevsiminin çok uzun sürmesi ve ülkenin büyük bölümünün kuzey kutbuna yakın olması nedeniyle, Norveç yaz aylarında dahi tarıma

elverişli değildir. Ülkenin büyük bir bölümünün yaklaşık 3'te 2'sinden fazlasının ormanlarla kaplı olması ülke tarımının gelişmesine de imkân tanımamaktadır. Genellikle ülke nüfusu 5 Milyon olmasına rağmen sebze ve meyve tüketimi çok fazladır. Özellikle ilköğretim çağındaki çocuklara okullarda ücretsiz meyve dağıtılmaktadır. Norveç başta taze yaş sebze ve meyve olmak üzere her türlü tarım ürününü ithal etmektedir.

Norveç'e sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ihracatı açısından ülkemizin iyi bir potansiyeli vardır. 2011 yılında 20 Milyon Dolarlık ihracat yapılmasına karşın 2012 yılında 2011'in çok altında ihracatın gerçekleşeceği görülmektedir. Ülkemiz tarım ürünlerinin Norveç'e ihracatında özellikle Bulgaristan'da ürünler üzerinde yapılan tahlil ve analizlerin, ülkemizin bu ürünlerin ihracatı üzerinde olumsuz bir etkisi vardır. Tahlil ve analiz için ödenen ücretin sabit olmayışı, usulsüz ödemeler, düzenlenen raporunun zamanında Norveç'e gönderilememesi, ihracatımız açısından olumsuz bir durum ortaya çıkartmaktadır. Bu konuda Oslo yöresinde ülkemizden ithalat yapan Türkiye kökenli ithalatçıların şikâyetleriyle karşılaşmaktadır. Oslo yöresindeki ithalatçıların

yaptıkları ithalat, Oslo'dan Norveç'in diğer şehirlerine gönderilmektedir. Bunun nedeni Oslo'nun Liman şehri olmasından ve kısmen Avrupa'ya yakın olmasından kaynaklanmaktadır. Norveç, Türkiye için gerek taze sebze ve meyve, gerekse işlenmiş tarım ürünleri için çok iyi bir pazardır. Norveç'e gelen ülkemiz tarım ürünleri genellikle Almanya, Hollanda ve İsveç'e ihraç edilmekte daha sonra bu ülkelerden Norveç'e ihraç edilmektedir.

Buğday ve Diğer Tahıl Çeşitleri

Ülkenin iklim koşulları ve ekilebilir alanların az olması, tarımda çalışabilir iş gücünün yeterli olmaması, özellikle buğday ve diğer tahıl çeşitlerinde ve kuru bakliyat üretiminin hemen hemen hiç olmaması, ülkeyi tamamen ithalata yönlendirmiştir. Hububat ve hububattan yapılan ürünler pazarında yaklaşık 500 Milyon Dolarlık ithalat her zaman söz konusudur. Hububat ve un olarak 2011 yılında Ülkemizden 3,2 Milyon Dolarlık ihracat yapılmıştır. 2011 yılı rakamlarının altında 2012 yılı ihracat rakamlarının gerçekleşeceği görülmektedir. Tarım ülkesi olan Türkiye'den hububat ve un ihracatının yeterli olmadığı görülmektedir.

İşbirliği Teklifleri

KARADAĞ

**FİRMA ADI: PRIMUS
ELECTRONICS**

TEL: +382 (67) 300 592

e-posta: primus@t-com.me

Yetkili Kişi: Xhaudet (Cevdet)
Cakuli

Karadağ'ın büyük firmalarından olup, Ulcinj şehrinde faaliyet gösteren Primus Electronics (www.primus-el.com) firması; T.C. Podgorica Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği aracılığıyla Birliğimize başvurarak Türk malı dondurulmuş gıda, şeker, sakız, bisküvi, kraker, gofret, dondurma, çikolata ve çikolatalı ürünlerin bölge bayiliğini (Karadağ, Kosova, Arnavutluk) almak istediğini bildirmiştir.

**FİRMA ADI: PRIMUS
ELECTRONICS**

TEL: ++382 (67) 300 592

e-posta: primus@t-com.me

Yetkili Kişi: Xhaudet (Cevdet)
Cakuli

Karadağ'ın büyük firmalarından olup, Ulcinj şehrinde faaliyet gösteren Primus Electronics (www.primus-el.com) firması; T.C. Podgorica Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği aracılığıyla Birliğimize başvurarak Türk malı dondurulmuş gıda, şeker, sakız, bisküvi, kraker, gofret, dondurma, çikolata ve çikolatalı ürünlerin bölge bayiliğini (Karadağ, Kosova, Arnavutluk) almak istediğini bildirmiştir.

MAKEDONYA CUMHURİYETİ

FİRMA ADI: Agropelagonija

Borka Stevanoski" 8, Prilep, Macedonia e-posta: contact@agropelagonija.com.mk Yetkili Kişi: Vesna Buzleska Firma, Türkiye'den kuru fasulye almak istediğini bildiriyor.

MALİ CUMHURİYETİ

**FİRMA ADI: CCM-
Compaigne Commercial du Mali**
B.P.E 1805 Bamako Mali

TEL: +223 (71) 254057

e-posta: cie.commerciale@gmail.com

Yetkili Kişi: Traore Abdoulaye/
Managing Director

Firma, Mali menşeli susam tohumu satmak üzere Türk firmalarla bağlantı kurmak istediğini bildiriyor.

PAKİSTAN

**FİRMA ADI: GLOBAL
ENTERPRISES**

No. 101-K, Block-2, P.E.C.H.S. Shah
rah -e- Quaideen,

Karachi ' 75400, Pakistan

TEL: ++92 (21) 34546162

FAKS:++92 (21) 345 46162

e-posta: genterprises97@hotmail.com

Yetkili Kişi: M. I. AHMED

Firma petrol sondajı için topak ya da toz biçiminde barit (baryum sülfat), boya ve diğer sanayi için topak ya da toz biçiminde beyaz barit, sabun taşı (talk), kil (çin kil, ateş tuğlası kili, bentonit), kalker (kalsiyum karbonat), alçı,

RUSYA

**FİRMA ADI: RUSYA
FEDERASYONU TÜRKİYE
TİCARET TEMSİLCİLİĞİ**

Atatürk Bulvarı, No.106, Kavaklıdere
/ ANKARA

TEL: +90 (312) 425 4690

FAKS:+90 (312) 425 2090

e-posta: rustradeturk@yandex.ru

Rusya Federasyonu Türkiye Ticaret Temsilciliği'nden Birliğimize gönderilen bir yazıda, Rusya'nın Helal Sertifika Merkezi'nin (<http://en.halalcenterrussia.ru/>) Türkiye ile işbirliği yapmak istediğini bildirilmiştir. Temsilcilik yazısında, ilgilenenlerin belirtildiği belirtilmektedir.

FİRMA ADI: Standart LLC.

603057, Russia, Nizhny Novgorod
prospekt Gagarina, 27 Business Cntr.

TEL: +7 (831) 2759444

e-posta: info@sserebrom.ru

Votka üreticisi olan firma, Türkiye'ye ürünlerini ihrac etmek istediklerini bildiriyor. Söz konusu talep Birliğimize,

Rusya Federasyonu Türkiye Ticaret Mümessilliği vasıtasıyla iletilmiştir.

**FİRMA ADI: RUSYA
FEDERASYONU TÜRKİYE
TİCARET TEMSİLCİLİĞİ**

Atatürk Bulvarı, No.106,
Kavaklıdere / ANKARA

TEL: ++90 (312) 425 4690

FAKS:++90 (312) 425 2090

e-posta: rustradeturk@yandex.ru

Rusya Federasyonu Türkiye Ticaret Temsilciliği'nden Birliğimize gönderilen bir yazıda, Rusya'nın Helal Sertifika Merkezi'nin (<http://en.halalcenterrussia.ru/>) Türkiye ile işbirliği yapmak istediğini bildirilmiştir. Temsilcilik yazısında, ilgilenenlerin kendilerine de başvurabilecekleri belirtilmektedir.

UKRAYNA

FİRMA ADI: Integro-SD

04112, Ukraine, Kyiv,
Degtyarevskaya Str, 48

TEL: +38 (044) 4890404

FAKS:+38 (044) 4943820

e-posta: office@integro.co.ua

Yetkili Kişi: Sergei Dubrovin/ CEO
of LLC Integro-SD

Biyogaz tesisi tasarımı ve inşaat yönetimi için mühendislik hizmetleri veren firma, aynı zamanda kendi ürünleri olan biyo-gübre satışı yaptıklarını da bildiriyor. Firma, Türkiye'de bu alanda faaliyette bulunana firmalarla işbirliği yapmak istediğini belirtiyor.

YUNANİSTAN

FİRMA ADI: Galip GALİP

FAKS:+30 (253) 1023677

e-posta: gsgalip@gmail.com

Yetkili Kişi: Galip GALİP

Firma, Yunanistan'a ithal etmek için, kuruyemiş ve kurutulmuş meyve talep ediyor.

BAŞKENT REKORLA BULUŞUYOR

20 Eylül 2014 tarihinde Ankara Bir **Guinness rekoruna** tanık olacaktır. **MTL ve Pruvaneta Ajans** sayesinde gerçekleşecek olan bu rekor **6.000 Ankara firmasını** aynı çatı altında bir araya getirmektedir. Türkiye'nin tanıtımına katkı sağlayacak rekor katılan firmalara katılım bedelleri kadar vergi muafiyeti sağlayacaktır. Rekorumuz, "**EN ÇOK LOGOYA SAHİP İLAN PANOSU**" olarak adlandırılacak ve Dünya'nın noteri olarak görülen Guinness'ten firmanıza ait size özel bir sertifika verilecektir.

Katılım Bedelimiz: 1 adet logo bedeli (A4 Boyutu) 100TL+KDV / 50TL(Sertifika)

Sizde bu rekorun bir parçası olmak isterseniz detaylı bilgiler ve başvurular için;

İrtibat numarası:

ONUR TÜMER

0 (532) 521 8548

onur@pruvaneta.org

**6.000 LOGOLU DÜNYANIN
EN BÜYÜK İLAN PANOSU**

pruvaneta

lezzette altın sır...

ALTINIŞIK

Süt Ürünleri • Zeytin Çeşitleri

Merkez: Gimat 14.Blok No:387 Ankara Tel: 0(312) 397 52 60 - 397 09 10

Fab: OSB Ahi Evran Bul. No:8 KIRŞEHİR Tel:0(386) 272 11 16 -17 • www.altinisikgida.com.tr